

Intrakraniella meningiom hos hund och katt

Foto: Igor1

SVF-ordförande med medfödd sisu

Vart är svensk djursjukvård på väg?

vi håller vad vi lovar!

Just nu x-tra bra inbytespris på er gamla framkallning vid köp av SolidDR

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUNDBox 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

E-POST: kansli@svf.seHEMSIDA: www.svf.se

TELEFON: Mån–tors 9.00–16.00,

Fre 9.00–15.00,

lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI

TELEFON: 08-545 558 20

TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande

KATJA PUUSTINEN, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 22

MOBIL: 072-748 78 98

E-POST: katja.puustinen@svf.se

Kansli- och ekonomichef

ANN-LOUISE FREDRIKSON, *civilekonom*

TELEFON: 08-545 558 21

MOBIL: 070-664 64 90

E-POST: ann-louise.fredrikson@svf.se

Cheffjurist

JESSICA BERLIN, *jur kand* (föräldraledig)

Informationschef

JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 33

MOBIL: 070-717 73 25

E-POST: johan.beck-friis@svf.se

Kansliveterinär

MONIKA ERLANDSSON, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 24

MOBIL: 073-231 87 94

E-POST: monika.erlandsson@svf.se

Förbundsjurist

VAKANT

Redovisningsansvarig

LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*

TELEFON: 08-545 558 23

E-POST: linda.wikstrom@svf.se

Administratör SVF

KARIN HENRIKSSON

TELEFON: 08-545 558 28

E-POST: karin.henriksson@svf.se

Administratör SVS

VASSO NORLUND

TELEFON: 08-545 558 27

E-POST: vasso.norlund@svf.se

Ekonomiassistent

CAROLA ERIKSSON

TELEFON: 08-545 558 31

E-POST: carola.eriksson@svf.se

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Nu börjar det lossna

NÄR DETTA SKRIVS har den nya förbundsstyrelsen just haft sitt andra fysiska möte alldeles före jul 2017. Det har varit två intensiva månader med många telefonsamtal, Skype-möten, faktainsamling, övervägande av juridiska och ekonomiska frågor m m. Intensivt som sagt men också roligt – faktiskt.

Den nya styrelsen arbetar bra tillsammans och Katja Puustinen, vår nya ordförande, jobbar alldeles för mycket för sina 50 procent och är angelägen om att alla är med på fattade beslut. Och nu börjar det faktiskt lossna.

Veckorna före jul fick vi till en jättebra överenskommelse för vår förhandlingsavdelning med våra två ombudsmän Isac och Linda, där Saco-förbundet Sveriges Ingenjörer ställer upp fantastiskt fint för oss. För en rimlig kostnad köper vi in oss i deras förhandlingsorganisation och får all upptänklig hjälp av ombudsmän och erfarna jurister. Vi har också lyckats få till en förlikning med den före detta anställde som hade stämt den gamla styrelsen. Jätteskönt att slippa lägga tid, pengar och tankemöda på en rättsprocess. I det arbetet har vi fått mycket bra och prisvärd hjälp av en erfaren pensionerad förbundsjurist – också från Sveriges Ingenjörer.

Överhuvudtaget har Saco och de andra förbunden, mycket tack vare Katjas goda fackliga kontakter, tagit emot oss med öppna armar och vill verkligen ha med oss i Saco-familjen igen. Det känns jättebra. Inom parentes kan nämnas att de inte har några som helst problem med att vi också tar hand om våra företagande kolleger, varav två faktiskt ingår i förbundsstyrelsen.

Vidare jobbar vi med en lösning för tidningen nu när vår mångåriga medarbetare Johan Beck-Friis slutar och går över till annat jobb. Eftersom vår digitala plattform börjar bli lite ålderstigen hoppas vi kunna fånga tillfället i flykten och förnya både den tryckta och den digitala tidningen och samtidigt ta ett helhetsgrepp på hemsidan och all annan digital kommunikation. När du läser detta vet vi hur det har gått.

Andra frågor som pressar på är ekonomin, där vi jobbar med hur vi kan få bättre avkastning på vårt stenhus på nedre Kungsholmen och ett nytt ärendehanteringssystem med medlemsregister. Även här har vi nytta av de andra Saco-förbunden, som sliter med samma fråga och där vi nu är med i en gemensam arbetsgrupp.

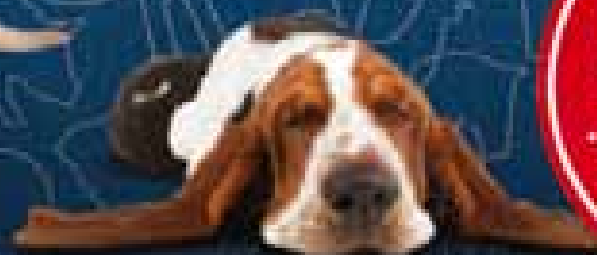
Utöver det så jobbar vi på med allt det andra vanliga som måste fungera, t ex alla verksamheter som utförs av ideellt arbetande veterinärer i SVS med sina sektioner och där jag är ordförande för kollegiet. I början av november 2017 genomförde vi återigen en jättebra kongress, som fick mycket beröm av deltagarna. Även årets kongressmiddag med härlig underhållning var mycket uppskattad. Om du missade den – välkommen tillbaka nästa år. Fantastiskt bra jobbat av alla, inte minst våra stöttelelare på kansliet.

En annan stor uppgift under våren blir att ro de nya stadgarna i hamn. Läs mer om förslaget till nya stadgar i veterinärtidningen nr 5 och nr 12 2017.

TORKEL EKMAN
ordförande SVS,
2:e vice ordförande SVF

VI HAR SLÄPPT 423 NYA HUND- FÖRSÄKRINGAR... ...TILL ATT BÖRJA MED

ANPASSAD FÖR DIN HUND

- UTÖKAD SÄLYSKERPERIOD
- 120 DAGAR
- REHAB OCH MEDICIN INKL.
- MÖJLIGHET ATT UTÖKA
MAXBELÖPPE

FRI FLYTT
TILL AGRIA

Ölika men lika trygga! För att du ska veta precis vilken försäkring du ska välja, har vi nu släppt 423 specialanpassade försäkringar för vanliga och ovanliga hundraser. Vår skadestatistik sträcker sig långt tillbaka. Därför vet vi att behov, risker och besvär varierar kraftigt hundraser emellan. Om du försäkrar din valp innan den blir fyra månader får du dessutom det mest omfattande skyddet till 30% rabatt första året. Vi gör det enkelt att vara trygg.

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88 eller
gå in på agria.se för att hitta din lokala säljare.

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringsgruppen i samarbete med Agria och gränsförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

■ ledare T. EKMAN

Nu börjar det lossna

■ reportage S. FREDRIKSSON

Katjas främsta egenskap är sisu

■ vetenskap – granskad artikel

Litteraturstudie

Intrakraniella meningiom hos hund och katt

J. ROSBERG THORELL

månadens epizetel

vilken är din diagnos?

– Bilddiagnostik

– Svar

allmänt

Rapport från FVEs generalförsamling i Bryssel

E. LEWIN OCH M. ERLANDSSON

Vart är svensk djursjukvård på väg?

M. ERLANDSSON OCH J. BECK-FRIIS

disputationer

Epidemiologi och patogenes för diabetes mellitus hos katt

■ fackliga frågan

Regler vid "arbetsbrist" F. RITTER

3

6

11

17

19

38

21

27

30

31

■ FVF informerar

Nya lagar och regler för företagare 2018

K. BERGGREN

litteraturtjänst

ansvarsärende

Dröjde med att behandla akut värpnöd

J. BECK-FRIIS

■ från studenterna

Ordförandebyte

I. JANSSON OCH K. WAHLBERG JANSSON

kongresser & kurser

■ noterat

• Miljarder läggs på sällskapsdjur

• Parallelimporterade vacciner skapar frågor

• Minskad köttkonsumtion men ökad svensk produktion

• Flera fall av botulism i Göteborg

• Färre anmälningar från slakteriveterinärer

• Djurhälsa och djurvälstånd hos ekologiska värphöns

■ kåseri

En ovanlig djurägare

L.-E. KÄNGSTRÖM

33

34

35

53

41

20

25

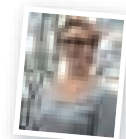
26

32

37

44

45

Dags att modernisera er röntgenutrustning?

Vi erbjuder toppmodern röntgenutrustning som revolutionerar ert arbete.

Kontakta oss så berättar vi mer!
Skicka ett mail till info@fujifilm.se
eller ring: 08-525 237 19.

FUJIFILM

Katjas främsta egenskap är sisu

Veterinärförbundets nya ordförande är visserligen vald i en interimsstyrelse fram till fullmäktige i vår, men är inställd på att fortsätta som ordinarie. Vem är kvinnan som åtagit sig "självordsupdraget" att efter en turbulent period få Sveriges Veterinärförbund på fötter igen? Möt Katja Puustinen.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

TROTS ATT KATJA har bott i Sverige under merparten av sitt liv, klappar hennes hjärta hårdast för Finland. Bandet till Sverige knöts genom att några av hennes farfars syskon skickades som krigsbarn till Sverige och mormor åkte i unga år till grannlandet för att arbeta.

Katja är präglad av sitt påbrå och hon besitter enligt egen utsago en mycket värdefull egenskap – sisu.

Vad innebär sisu?

– Sisu är ganska svårt att förklara. Det är varken positivt eller negativt, utan handlar mer om en speciell uthållighet. Enligt forskaren Emilia Lahti är sisu "ett verktyg djupt inom dig som kan knuffa dig framåt och leda till positiva förändringar för dig själv och samhället", förklarar Katja.

När hennes familj flyttade till Sverige var Katja fem år. Redan i den åldern var det framtida yrkesvalet helt klart. Hon skulle bli "djur-doktor". Och det blev hon, närmare bestämt 2004. Efter att ha gjort sitt examensarbete på Karolinska Institutet har merparten av Katjas yrkesliv handlat om smådjur på Universitetsdjursjukhuset, UDS, i Uppsala. Där anställdes hon 2006 och hon blev ganska omgående engagerad i fackliga frågor. Intresset för dessa hade hon med sig hemifrån då både far och farfar varit aktiva i fackföreningsrörelsen.

– Det var en speciell händelse som gjorde att jag fick upp ögonen för det fackliga redan under min tid på Karolinska. På vår avdelning arbetade vi kontorstid, men inför en påskhelg

På väg till förhandling på SLU. Sedan i november delar Katja Puustinen sin tid mellan uppdraget för Saco-S och ordförandeskapet i SVF.

”Hur går det?” Kollegan och fullmäktigeledamoten Malin Öhlund passar på att växla några ord med Katja i farten.

kom chefen och sa ”att nu hjälps vi åt lite med beredskapen under helgen, så brukar vi göra”. Något avtal som reglerade detta fanns inte vilket jag påtalade, berättar Katja.

– När jag började på UDS som klinikveteri-

när var det en liknande fråga som diskuterades livligt, nämligen ersättningen för obekväm arbetstid.

Från att ha varit lokalt engagerad gick hon vidare till att bli ledamot i Saco-S-föreningens styrelse för hela SLU på alla orter. Katjas arbete inom Saco-S har hittills inneburit att 20 till 70 procent av hennes arbetstid ägnats åt fackligt arbete. Nu när hon blivit ordförande i SVF kommer hon att dela sin tid mellan Saco-S och veterinärförbundet lika. Något kliniskt arbete hinns inte med så länge hon har dessa två omfattande uppdrag. Katja poängterar att det inte finns någon motsättning mellan uppdragen, tvärtom, hon har stor nytta av att kunna tågordningen i det fackliga arbetet.

– Ja, jag vet vad det innebär och jag har stor erfarenhet av förhandlingar. På SLU har vi förhandlingar med arbetsgivaren varje vecka, kommenterar hon.

DEN SOM TYCKER sig känna igen Katjas namn i andra fackliga sammanhang gör det förmodligen som medlem i Anställda Veterinärers Förening, AVF, där hon tills nyligen varit med i styrelsen som aktiv suppleant.

MYCKET KORTFATTAD BAKGRUND

Den turbulens som nämns i artikeln innehåller flera parallella händelser som tillsammans bidragit till att Sveriges Veterinärförbund från och med den 8 november 2017 har en interimsstyrelse. De områden det stormat mest kring är:

Ekonomi – SVF har under lång tid brottats med för stora utgifter i förhållande till inkomster. Mot bakgrund av detta upprördes stora delar av medlemskåren när det blev känt att SVF haft anmärkningsvärt höga konsultutgifter.

Kanslipersonalen – Ett försök till så kallad hyvling av tre tjänster gjorde att den tidigare förbundsstyrelsen hamnade i onåd hos såväl den lokala akademikerföreningen som Saco centralt. Tilltaget uppmärksammades även i media.

Förhandlingsavdelningen – Trög rekrytering och en plötslig uppsägning av den vikarierande förbundsjuristen urholkade helt förhandlingsavdelningen. Anställda Veterinärers Förening anställde akut två egna ombudsmän vilket ledde till en schism med tidigare förbundsstyrelse.

– Jag valde att lämna AVF-styrelsen i höstas då jag upplevde att kommunikationen mellan AVF och SVF inte fungerade på ett sätt som gjorde det möjligt för oss att fatta trygga och bra beslut, berättar Katja kortfattat.

Det kärva klimatet mellan AVF och SVF var en del av "turbulensen inom SVF". Tidningen Arbetet lade ytterligare "lök på laxen" genom att i en serie artiklar granska situationen inom fackförbundet SVF. Efter månader av stenhård press meddelade samtliga ledamöter i förbundsstyrelsen att de avsåg att lämna sina poster.

– När jag förstod att förbundsstyrelsen skulle avgå tänkte jag "Undrar vilka som förmår att ta över?". Jag hann knappt tänka tanken förrän valberedningen ringde och frågade mig. Sedan gick allt väldigt snabbt. Att tacka ja var verkligen inte självklart, men efter att ha pratat med valberedningens ordförande och kolleger som gav positiv input ställde jag upp. Då visste jag också vilka övriga som var föreslagna som ledamöter. Jag kände inte alla, men det såg ut att vara en bra blandning av intressen och kunskaper. Självklart hoppas jag att valet faller väl ut och att de som önskar får fortsätta längre än till fullmäktigemötet i maj. Det är viktigt för kontinuiteten i arbetet.

– Nu måste vi först sätta oss in i alla frågor, hantera och besluta i de akuta frågor som finns och nya som uppstår, men även förbereda för kommande fullmäktige och styrelse. Sedan är det en hel del arbete med den påbörjade omorganisationen av SVF, inte minst att få fungerande stadgar, säger Katja.

PÅ DET POLITISKA PLANET vill hon veta mer om hur nöjda medlemmar egentligen är med förbundets verksamhet och vad de själva kan bidra med inför framtiden.

– Vi måste ha medlemmar som är engagerade i förbundets arbete både nu och i framtiden. Samtidigt måste vi alla förhålla oss till dagens gränslösa samhälle. För att orka med att hålla sig uppdaterad, att alltid vara nåbar och att arbeta ideellt för sina kolleger måste man ta eget ansvar och sätta av tid för återhämtning. Annars kommer man inte att orka med. Jag lyssnade nyligen till en forskare som pratade om hur överinformerade vi är och hur lätt det leder till stressrelaterade sjukdomar. Akademiker ligger i topp gällande sjukskrivningar på grund av dålig psykosocial arbetsmiljö. Det inbegriper även veterinärer. De stora förändringar som skett inom djursjukvården under senare år påverkar många av våra medlemmar. Vänder man sig till sitt fackförbund för att få hjälp måste den finnas där, säger Katja.

Hon är mycket tydlig med att anställda och företagare måste fortsätta att samsas under samma tak. Hon poängterar att SVF i första hand är ett fackförbund men yrkes- och intressefrågorna är också en viktig del av förbundet.

– Det absolut viktigaste för mig som ordförande är att kunna föra andras talan och att få

Parkering en timme. Nja, lite längre tänker Katja sitta på ordförandestolen.

alla att samarbeta. En delning av veterinärförbundet skulle vara dödsstöten. Vi är ett litet förbund och vi behöver ha Saco i ryggen, säger Katja.

En av hennes allra första uppgifter efter att ha tillträtt som ordförande var att åka på Sackongressen. Det blev en positiv upplevelse som gav Katja nyttiga kontakter med övriga medlemsförbund. Saco centralt har visat SVF sitt stöd genom att erbjuda hjälp i vissa frågor.

Hur är det med veterinärförbundets medlemmar, har du märkt av något stöd från dem?

– Jag har fått många kommentarer och mail, bland annat från en del medlemmar som tänkte lämna förbundet men nu stannar kvar. Jo, jag känner nog att jag har kåren bakom mig, säger Katja.

FÖR DEM SOM fortfarande är tveksamma ges du här möjligheten att berätta om dina främsta egenskaper.

– Jag fattar inga beslut som inte är väl underbyggda, det är viktigt för mig. I övrigt är jag

prestigelös och jag älskar att diskutera, har väldigt svårt att vara tyst. Hela släkten har det draget, ler Katja och tillägger att det kan bli rätt spännande diskussioner hemmavid då familjen är trespråkig.

– Min sambo, Alexander, är från Holland. Hans familj driver en stor mjölkgård och jag träffade honom på en studieresa under utbildningen. På den vägen är det, ler Katja och förklarar att parets två söner därför har hemspråksundervisning i såväl finska som nederländska.

Katja med familj bor på landet ett par mil utanför Uppsala. Med alla släktingar på annat håll finns det inga far- eller morföräldrar som kan rycka in och skjutsa sönerna, sex och åtta år, till deras aktiviteter.

– All min fritid ägnar jag åt familjen. Några särskilda intressen för egen del hinner jag inte med, men vi planerar en långresa med vår husvagn innan grabbarna är för stora och inte vill hänga med. Jag längtar efter att ha hund, en boxer. Men just nu är det fullt upp, avslutar Katja Puustinen. ■

ATT BLI RIVEN, BITEN OCH SPARKAD INGÅR VÄL I JOBBET?

– arbeta säkert både för ditt och djurens bästa!

På prevent.se/djursjukvard

kan du läsa mer och ladda ned en kostnadsfri arbetsmiljöhandbok.

prevent

ARBETSMILJÖ I SAMVERKAN
SVENSKT NÄRINGSLIV, LO & PTK

Litteraturstudie

Intrakraniella meningiom hos hund och katt

Meningiom är den vanligast förekommande primära hjärntumören hos hund och katt. De vanligaste symtomen som ses är krampanfall, beteendeförändringar, ataxi och förändrad medvetandegrad. Artikeln sammanfattar aktuell litteratur om etiologi, diagnostik och behandling av intrakraniella meningiom hos båda djurslagen.

Studien utgör författarens examensarbete för specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt.

granskad artikel

INLEDNING

Hjärntumörer är en viktig differentialdiagnos hos äldre hundar och katter som utvecklar neurologiska symtom

som kramper, påverkad medvetandegrad, beteendeförändringar och påverkat rörelsemönster (31, 35, 38). Av dessa är meningiom den tumörtyp som är vanligast förekommande (30, 31, 38). De står för ca 45–52 procent av de primära hjärntumörerna hos hund (30, 31) och för ca 85 procent hos katt (38).

Syftet med denna litteraturstudie är att redogöra för meningiom som sjukdom med fokus på etiologi, kliniska symtom, diagnostik och olika behandlingsalternativ hos hund och katt.

Genom att sprida kunskap om sjukdomen kan korrekt diagnos erhållas och, i de fall det är möjligt, även behandlas med relativt god prognos, vilket ger patienten en ökad livskvalitet.

ETIOLOGI, LOKALISATION OCH FÖREKOMST

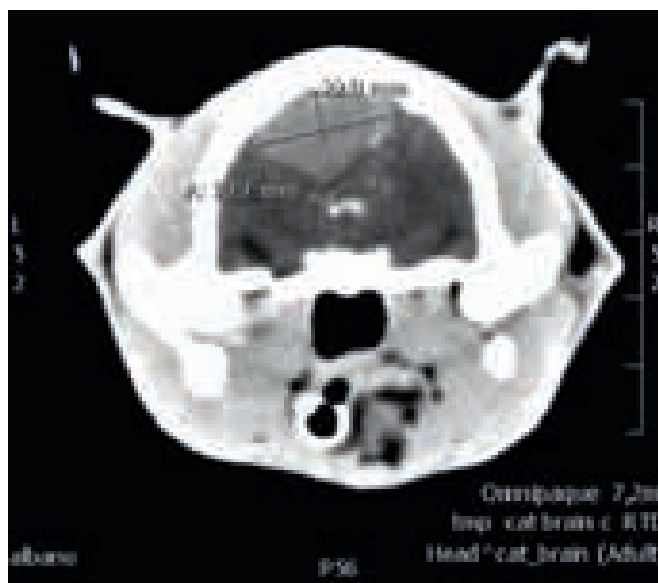
Meningiom är en tumörform som utgår från hjärnhinnornas meningoteliala celler (23). De har en tillväxt i dura mater

och är lokaliserade extraaxialt, vilket innebär att de är belägna utanför hjärnans parenkym (33, 38). Hos människor klassificeras meningiom generellt som benigna, bortsett från meningiom av anaplastisk typ (23). Liknande klassificering görs hos hund och katt (33, 38).

Den vanligaste lokaliseringen för meningiom hos katt är inuti tredje ventrikeln (17%). Andra vanliga lokaliseringer är i anslutning till lobus parietalis (15%), lobus temporalis (14%), lobus frontalis (12%), lobus occipitalis (8%), cerebellum (7%) och diencefalon (5%) (38).

Hos hund är primära meningiom i hjärnan ofta lokaliserade till cerebrum (62%), men ses även i området för medulla oblongata (25%), olfaktoriska området (20%), cerebellum (18%), mesencefalon (12%) och diencefalon (90%) (30).

Hos katt är det inte ovanligt med multipla meningiom (12, 38) (Figur 1 ►

FIGUR 1 OCH 2. Datortomografibilder på en katt med misstänkt multipla meningiom.

► och 2). Hos hund är det sällsynt, men kan förekomma (24, 33).

Hos hund ses meningiom oftare hos större hundraser (20–25 kg) (31). Boxer, golden retriever och dvärgschnauzer har ökad risk att utveckla meningiom. Median- och medelåldern för utvecklandet av meningiom hos hund är elva år, vilket är högre än för andra hjärntumörer (30, 31).

Den näst vanligaste typen av hjärntumör hos hund är gliacellstumörer, där astrocytom, oligodendrogliom, oligoastrocytom och glioblastom ingår (30, 31). Medelåldern för upptäckt av gliacellstumörer är sju till nio år (31).

Hos katt anses huskatter vara överrepresenterade för meningiom (35, 38). Lymfom är den näst vanligaste hjärntumören hos katt, följt av hypofystumörer och astrocytom (35, 38). Enligt en studie är medelåldern för symtomdebut av samtliga hjärntumörer elva år, att jämföra med tolv år för meningiom (38). I samma studie sågs att medelåldern för neuroepiteliala hjärntumörer, där astrocytom ingår, var betydligt lägre (8 år).

En annan studie visade på medelåldern 10,5 år för meningiom hos katt, medan den generella åldern för alla hjärntumörer var 8,9 år. I den studien kunde påvisas att åldern för lymfom var statistiskt signifikant lägre än vid meningiom (35).

Metastasering av primära meningiom i hjärnan till lungor hos hund är ytterst sällsynt. En studie på tre hundar påvisade tumörceller i lungorna som kunde

kopplas till en primärtumör, av typen meningiom, i hjärnan. Detta visar att spridning kan förekomma även om det är väldigt ovanligt, med få beskrivna fall i litteraturen. Generellt finns det få beskrivna fall av extrakraniella metastaser vid primära hjärntumörer. Detta gäller för de flesta typer av hjärntumörer och inte bara för meningiom (29).

Varken hos katt eller hund verkar kön ha någon betydelse för utvecklande av meningiom (30, 31, 35, 38).

SYMPTOM

De vanligaste symtomen vid hjärntumörer hos såväl katt som hund är krampanfall, påverkad medvetandegrad, beteendeförändringar och vestibulära symtom, t ex cirkelgång och ataxi (30, 38). Andra neurologiska symtom som rapporterades hos hund är blindhet, nacksmärta, olikstora pupiller och skakningar av huvudet och/eller extremiteter (30). Plötsligt uppkommen aggression var den vanligast förekommande beteendeförändringen hos katt (38). Hos katt är det även vanligt med icke specifika symtom som letargi, inappetens och avmagring (38).

DIFFERENTIALDIAGNOSER

Utöver andra hjärntumörer finns det flertalet sjukdomar i det centrala nervsystemet (CNS) som skulle kunna ge ett eller flera liknande symtom som vid meningiom. Exempel på möjliga differentialdiagnoser är inflammatoriska tillstånd i CNS, neurovaskulära sjukdomar,

hydrocefalus, syringomyeli och idiopatisk epilepsi (2).

DIAGNOSTIK

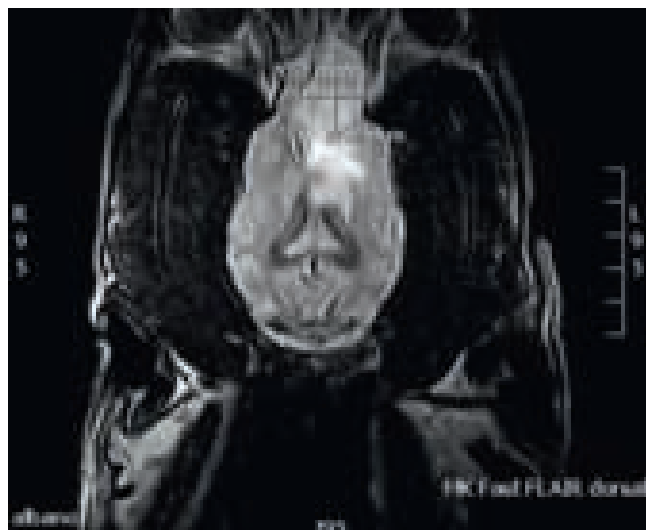
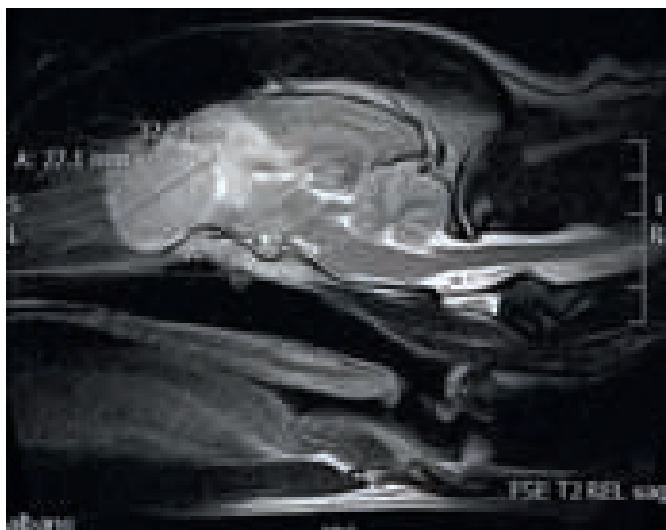
Bilddiagnostik

Datortomografi (DT) och magnetresonanstomografi (MRI) anses vara de huvudsakliga diagnostiska metoderna för hjärntumörer. Studier visar hög sensitivitet och specificitet för MRI och DT när det gäller att skilja neoplastisk sjukdom från icke neoplastisk (27, 28, 30, 38) (Figur 3 och 4).

I många fall går det även att avgöra vilken typ av intrakraniell neoplasmi det rör sig om utifrån utseende på bilddiagnostik (6, 16, 22, 27, 28, 30, 37, 38).

En supratentorial, extraaxial massa talar för meningiom hos katt såväl som hos hund (22, 27, 28, 30, 31, 37, 38). Många meningiom har en bredbasig lokalisation längs falx eller duran (22). De flesta meningiom hos hund och katt har en sfärisk eller oval form (33, 37, 38). De är utrymmeskrävande och orsakar masseffekt, har ofta en förtjockning av laterala ventrikelns vägg och ger ofta markant kontrastupptag (28, 30, 33, 37). Det har visats att endast med hjälp av utseendet på MRI-undersökning har i 96 procent av fallen katter med meningiom kunnat få rätt diagnos (37) (Figur 5 och 6).

Masseffekt innebär att en neoplasmi genom sin storlek utövar tryck på omkringliggande vävnad, vilket leder till ödembildning och ökat intrakraniellt tryck. Detta ger i sin tur risk för hernie-

FIGUR 3 OCH 4. DT-bilder på en katt med meningiom i cerebrum.

ring av hjärnan. Masseffekten är därmed en viktig orsak till symtom (6, 33, 37).

Hos katt, men ibland även hos hund, ses ett så kallat "dural tail sign" på MRI. Detta är ett tecken som kan tala för meningiom (6, 16, 28, 37). Det innebär en linjär förstärkning av förtjockad dura mater. Denna ses i anslutning till en extraaxial massa, efter intravenös kontrastgiva (16). Det tros uppstå till följd av en hypervaskulär icke neoplastisk reaktion (28). Detta fynd ses inte i alla fall av meningiom men kan även ses vid andra extraaxiala neoplasier och patologier som är i nära kontakt med dura mater (16, 28, 33, 37).

Utöver andra tumörer i hjärnan bör även parasitära och mykotiska sjukdomar som infektion med *Toxoplasma gondii* och *Cryptococcus* finnas med som differentialsdiagnos till meningiom hos katt, då de kan ge ett liknande utseende vid MRI-undersökning (8, 34).

Cerebrospinalvätska

Provtagning av cerebrospinalvätska (CSF) kan användas i diagnostiken av hjärntumörer. I många fall ses förhöjd koncentration av totalprotein och förhöjt totalantal vita blodkroppar. I vissa fall ses även en albumincytologisk dissociation. Det innebär en förhöjd koncentration av protein utan förhöjt antal celler. Albumincytologisk dissociation uppkommer till följd av ökad kärlpermeabilitet och förekommer vid exempelvis infektion, tumör eller trauma i CNS. Det kan även uppstå till följd av avflödes-

hinder i spinalkanalen, på grund av exempelvis spinal tumör eller inflammatorisk sjukdom i ryggmärgen (2, 7, 30, 38).

CSF-analyser kan vara normala eller ospecifika, vilket ger en låg sensitivitet och specificitet för CSF-prov vid diagnostik av meningiom (2, 7, 30, 38). Förutom andra typer av neoplasier kan liknande fynd orsakas av olika inflammationstillstånd i hjärnan. Dessa kan uppkomma primärt, men även sekundärt, exempelvis till följd av neoplasia, blödning eller trauma (2).

Histopatologi

För att kunna ställa en definitiv diagnos av meningiom krävs vävnadsbiopsi för histopatologi (29). Det finns olika tekniker för biopsitagning av förändringar i hjärnan (9, 21, 26, 36). Metoderna som beskrivs är ofta effektiva för att ta tillfredsställande prover, men har relativt hög risk för allvarliga komplikationer, där komplikationerna ofta är så allvarliga att djuret avlivas (9, 21, 26).

Vid histopatologisk undersökning är majoriteten av meningiom hos hund av en benign karaktär som är väl differentierade (22, 33). I en stor studie omfattande 93 katter med meningiom sågs inga maligna särdrag (38).

BEHANDLING

Medicinsk behandling

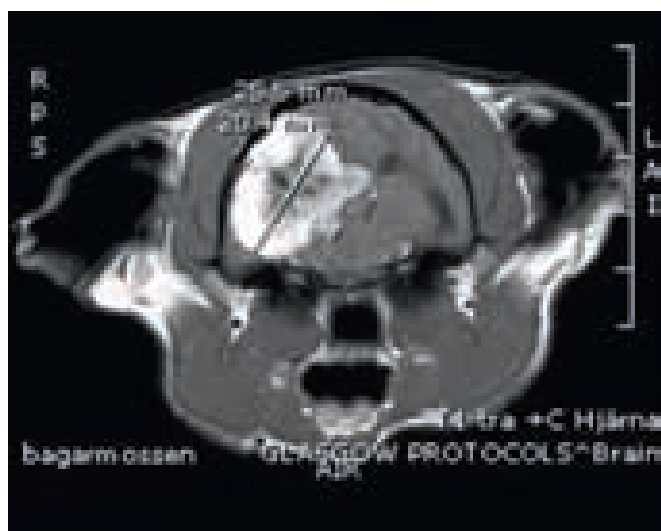
Medianöverlevnad för hundar med meningiom utan någon behandling har visats vara cirka 75 dagar från uppträdande av initiala symtom (13).

Medicinsk behandling av hjärntumörer syftar till att lindra de symtom som tumören orsakar. Behandlingen består ofta av en kombination med kortikosteroider och antiepileptiska mediciner, som t ex fenobarbital. Denna behandling medför generellt sett en kort överlevnad när djuret väl utvecklat symtom. I en studie var överlevnaden under en månad (19).

Det saknas större studier avseende effekt av cytostatikabehandling av hjärntumörer i stort och meningiom specifikt. En retrospektiv studie jämförde 33 hundar, med diagnosen meningiom efter MRI, som behandlades med hydroxyurea i kombination med kortikosteroider, med tio hundar som enbart behandlades med kortikosteroider. De hundar som fick en kombinationsbehandling hade en medianöverlevnad på 28 veckor jämfört med 14 veckor för de hundar som enbart fick kortikosteroider (5). Hydroxyurea är en typ av cytostatika som ges peroralt och verkar genom hämning av DNA-syntesen (18). Utöver hydroxyurea har lomustine och carmustine provats som cellgiftsbehandling vid hjärntumörer (25). Det finns för lite vetenskaplig kunskap kring behandling med cellgift vid hjärntumörer i stort och meningiom specifikt för att säkert kunna utvärdera behandlingseffekt (25).

Kirurgi

Kirurgisk behandling av meningiom hos katt har visats ge en signifikant förlängd överlevnad jämfört med andra behand-

FIGUR 5 OCH 6. MRI-bilder på hund med misstänkt meningiom i lobus olfaktorius.

- lingsalternativ. Medelöverlevnad efter kirurgi var 685 dagar jämfört med 18 dagar för de katter som behandlades på annat sätt. Postoperativa återfall av tumören sågs i ca 20 procent av fallen. Mediantiden för återfall efter operation var 285 dagar (38).

En studie visade att sex procent av katterna som opereras dör under den perioperativa perioden upp till en månad postoperativt (4). En äldre studie visar att 19 procent av opererade katter med meningiom dog eller avlivades under den omedelbara postoperativa perioden (15).

När det gäller val av kirurgisk teknik vid operation av meningiom hos katt är lokalisationen av massan avgörande. Men ofta ger en unilateral rostrotentorial kraniotomi tillräckligt utrymme för kirurgi (15).

Det beskrivs alternativa kirurgiska metoder när tumören är mer svårtillgänglig. Dessa metoder syftar till att skapa tillräcklig åtkomst för åtgärd av tumören. Ofta läggs öppningen genom kraniet i ett läge rakt över tumörens lokalisation i hjärnan. Riskerna med dessa alternativa metoder är att känsliga strukturer som muskler och nerver kan skadas under ingreppet (10, 11).

Även hos hund är det tumörens lokalisation som avgör kirurgisk teknik och olika tillvägagångssätt är beskrivna (14, 17, 20). Hos hund anses komplett kirurgisk borttagning av meningiom svår på grund av dåligt definierad gräns mellan tumör och frisk vävnad (17, 25).

Hundar med intrakraniella meningiom som genomgick traditionell kirurgi och överlevde i mer än en vecka postoperativt, hade i en studie en medianöverlevnad på sju månader (1). Med hjälp av en kirurgisk metod med aspiration som spolar och suger samtidigt påvisades i en annan studie en längre medianöverlevnad på 41 månader (17). Denna metod gör det möjligt att ta bort vävnad med högt vatteninnehåll (tumörvävnad eller organparenkym) medan den är skonsam mot vävnad med lågt vatteninnehåll (kärlväggar) (17). Det gör att risken för blödning minskar och kirurgen får bättre överblick med färre komplikationer som följd (17).

Strålbehandling

Strålning som enda behandling vid misstänkta intrakraniella meningiom har visat sig medföra förlängd överlevnadstid (3, 32) (Figur 7). Hos hundar med

en icke operabel intrakraniell massa är därmed strålbehandling ett behandlingsalternativ (32).

Det finns olika typer av strålningsutrustning som används och varierande protokoll för hur strålbehandlingen utförs (1, 3, 32). I en studie jämfördes behandlingen av fem hundar med kobolt-60 strålningsterapi med en annan grupp på sex hundar, som behandlades med 6-megavolt linjäraccelerator. Strålningsdos och behandlingsplan räknades ut individuellt utifrån individ och utseende på neoplasin. Strålbehandlingen genomfördes enligt ett varannandagsprotokoll måndag till fredag med en total strålningsdos på 40–49,5 Gy (1). Ingen skillnad sågs i överlevnadstid mellan de olika grupperna (1).

I en studie omfattande 29 hundar med intrakraniella tumörer, varav 22 av dem misstänktes ha meningiom, undersöktes effekten av strålning som behandling. Medianöverlevnaden för hundar med misstänkta meningiom var 250 dagar efter behandling (32).

De risker som finns med strålning kan vara direkt livshotande, t ex strålningsnekros av hjärnparenkymet. Mer vanligt förekommande är ofarliga biverkningar som keratoconjunktivitis sicca, otitis externa och konjunktivit (3, 32).

Studier har gjorts som jämfört kirurgi som enda behandling med kirurgi där postoperativ strålning genomförts vid intrakraniella meningiom hos hund. Resultaten visar på en förlängd överlevnad i de fall där strålning gjordes utöver kirurgin. En medianöverlevnad på 16,5 månader med kirurgi och strålning sågs jämfört med sju månader med enbart kirurgi (1).

DISKUSSION

Många av de studier kring meningiom hos hund och katt som berör bildiagnostiska metoder är bra utformade sett till antal fall. Ofta rör det sig om ett

FOTO: CHRIS SAMI

FIGUR 7. Behandling med en modern linjäraccelerator av cancerpatient i Ghana. Strålning som enda behandling vid misstänkta intrakraniella meningiom har visat sig medföra förlängd överlevnadstid men utrustning för strålbehandling av djur saknas i Sverige.

stort antal patienter som studerats retroaktivt där korrekt diagnos ställts efter histologisk undersökning. Flera av studierna är dock mer än tio år gamla och utvecklingen gällande bilddiagnostik, sett både till ökad tillgänglighet, bättre kunskap och mer erfaren personal, leder till framsteg. Därmed bör fler korrekta diagnoser kunna ställas idag jämfört med äldre studier, där upp till 40 procent av hundarna med hjärntumörer fick fel diagnos.

CSF-prov är alltid en riskfylld provtagning. Bilddiagnostik kan vara till hjälp för att avgöra om risken för provtagning är ökad. Ett exempel är om masseffekt ses, som vid ökat intrakraniellt tryck eller vid herniering. Av den anledningen bör diskussion tas i varje enskilt fall om nyttan med undersökningen överväger riskerna vid provtagning. Riskerna är i många fall större än nyttan av CSF-provtagningen, då sensitivitet och specificitet av provet vid meningiom är låg. I de studier som tar upp CSF-provtagning nämns sällan några biverkningar efter provtagning vilket gör det svårt att veta hur ofta dessa förekommer.

För att säkerställa diagnosen meningiom krävs histopatologi (Figur 8). De studier som utfört histopatologi har visat att majoriteten av meningiomen har benign utseende och att det är ytterst ovanligt med metastasering. Ökad morbiditet och mortalitet till följd av biopsitagning har rapporterats. Studierna är dock små gällande biopsitagning innan kirurgi, sett till antal patienter. Fler och större studier som jämför provtagning av olika delar av hjärnan och olika varianter av provtagning, skulle behövas för att säga hur mycket av biverkningarna som är kopplade till provtagningsteknik och hur mycket som beror på tumörens lokalisering.

Även behandlingsalternativen med kirurgi och strålning är förenade med risker och då sannolikt i ännu högre grad än vid biopsitagning. Med bilddiagnostik går det förhoppningsvis att avgöra om den intrakraniella neoplasin bedöms vara operabel eller strålbär. Därmed kan det vara värt att ta den risk som finns för att försöka bota eller lindra symtom med kirurgi eller strålning, eller ännu hellre en kombination av de två.

När det gäller behandling av katt

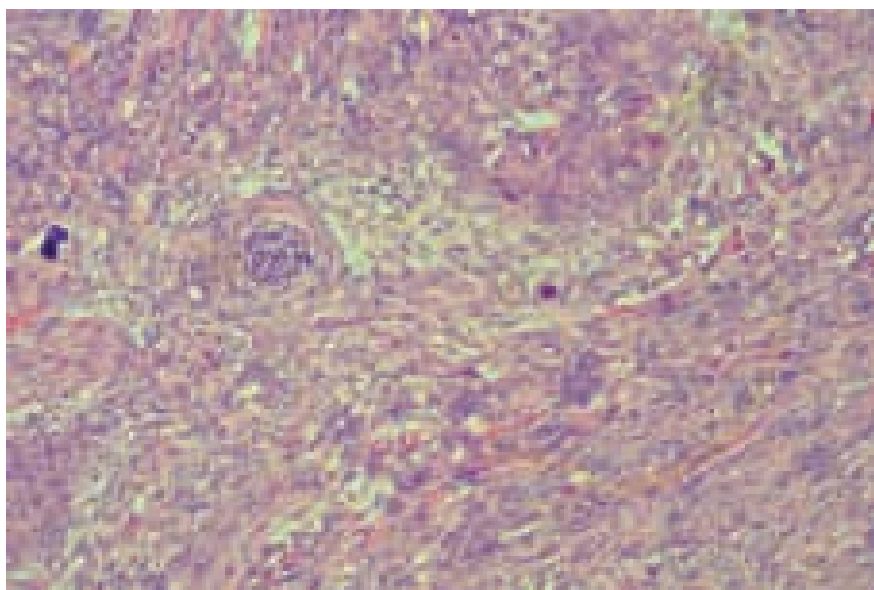

FOTO: RODRIGO GRANDON, BIOVET.

FIGUR 8. För att säkerställa diagnosen meningiom krävs histopatologi. Biopsitagningen medför dock relativt hög risk för allvarliga komplikationer. Bilden visar meningiom hos hund, HE-färgning, ca 20 gångers förstoring.

med meningiom verkar kirurgi vara att föredra. Flera studier visar att prognosen är god gällande överlevnadstid och förbättrad livskvalitet. Det bör dock tas i beaktande att det finns en risk för peri- och postoperativ mortalitet. De studier som finns specificerar inte vilka möjligheter för intensivvård djuren hade i samband med operation och eftervård. Nyare studier visar på betydligt lägre mortalitet jämfört med äldre, sex procent mortalitet 2015 jämfört med 19 procent 1994. Skillnaden tyder på att den kirurgiska tekniken såväl som den peri- och postoperativa vården har förbättrats.

Kirurgi som val av behandling av hundar med meningiom är mer kontroversiellt jämfört med katt. Kirurgin är ofta mer oförutsägbart och tumörerna är inte alltid lika lätta att ta bort. Då operationerna ofta blir mer komplicerade och riskerna för morbiditet och mortalitet är högre, är det inte lika självklart att ett meningiom bör åtgärdas kirurgiskt hos hund. En lyckad operation kan ge en förlängd överlevnad och kirurgi med hjälp av kirurgisk aspiration anses vara den teknik som medför längst överlevnad. De studier som finns gällande kirurgi vid meningiom hos hund är ofta små. De studier som tar upp kirurgisk aspiration har ännu färre fall och då

denna teknik är relativt ny, behövs fler och större undersökningar innan fördelarna jämfört med traditionell kirurgi kan säkerställas.

Strålbehandling utan kombination med kirurgi är ett alternativ, men även där finns det risker för ökad morbiditet och mortalitet då det är ytterst känsliga områden som strålas. Idag finns i Sverige inget djursjukhus som har möjlighet att strålbehandla hjärntumörer.

De studier som tar upp strålning som behandling är ofta små. I samma studier används olika strålmaskiner och olika protokoll, vilket gör det svårt få statistiskt säkerställda resultat. Det gör det även svårt att jämföra olika studier gällande strålning som behandling, då den utförs på så olika sätt.

Större studier avseende effekten av cellgiftsbehandling vid meningiom saknas. Kombinationsbehandling med kortison och hydroxyurea rapporteras ge en viss ökad överlevnad hos hund. Denna studie var dock liten, vilket gör att det är svårt att uttala sig om hydroxyurea bör ha en roll i meningiombehandling.

Konklusion

Slutsatsen av denna litteraturstudie är att meningiom är en relativt vanlig sjukdom hos hund och katt. Prognosen är förhållandevis god och det kirurgiska ➤

- ingreppet relativt okomplicerat vid meningiom hos katt. Förhoppningen är att kunskapen om sjukdomen kommer att spridas, så att fler djurägare erbjuds valet att gå vidare med diagnostik och behandling. På så sätt kan fler katter komma att få ett förlängt liv med en förbättrad livskvalitet.

Valet av behandling vid meningiom hos hund är kontroversiellt och enligt litteraturen bör helst en kombination med kirurgi och strålning göras. Då utrustning för strålbehandling vid hjärntumörer i Sverige saknas och det kirurgiska ingreppet ofta är problematiskt bör en diskussion tas med djurägarna till en hund med misstänkt meningiom, om vad som är rimligt att göra. Fler studier gällande cellgiftsbehandling krävs innan denna typ av behandling kan rekommenderas.

SUMMARY

Intracranial meningiomas in dogs and cats

Meningioma is the most common primary brain tumour in dogs and cats. The tumour stems from the meningotheelial cells of the meninges. The most common symptoms in dogs and cats are seizures, behavioural changes, ataxia and altered consciousness.

The diagnosis can often be confirmed with computed tomography (CT) or magnetic resonance imaging (MRI). Analyses of cerebrospinal fluid (CSF) might show abnormalities, but these are often unspecific for meningioma and other brain tumours.

The treatment of choice for cats with intracranial meningioma is surgery. The operation is usually relatively easy to perform, the risks are relatively small and if the operation is successful, the median survival time and time for an eventual relapse is long (months to years in both cases).

The treatment of choice in dogs is surgery followed by radiation therapy. If a combination of surgery and radiation is not possible, either surgery or radiation as sole treatment has been shown to give prolonged survival times compared to medical treatment.

Medical treatment with anti-epileptic drugs (for example phenobarbital) and corticosteroids is an option to decrease

the symptoms, possibly with addition of hydroxyurea, which one study has showed can prolong the survival time.

Referenser

1. Axlund TW, McGlasson ML & Smith AN. Surgery alone or in combination with radiation therapy for treatment of intracranial meningiomas in dogs: 31 cases (1989–2002). *J Am Vet Med Assoc*, 2002, 221, 1597–1600.
2. Bohn AA, Wills TB, West CL et al. Cerebrospinal fluid analysis and magnetic resonance imaging in the diagnosis of neurologic disease in dogs: a retrospective study. *Vet Clin Pathol*, 2006, 35, 315–320.
3. Brearley MJ, Jeffery ND, Phillips SM & Dennis R. Hypofractionated radiation therapy of brain masses in dogs: a retrospective analysis of survival of 83 cases (1991–1996). *J Vet Intern Med*, 1999, 13, 408–412.
4. Cameron S, Rishniw M, Miller AD et al. Characteristics and survival of 121 cats undergoing excision of intracranial meningiomas (1994–2011). *Vet Surg*, 2015, 44, 772–776.
5. Cautela MA, Dewey CW, Cerda-Gonzalez S et al. Oral hydroxyurea therapy for dogs with suspected intracranial meningioma: A retrospective cohort study (2004–2009). *J Vet Intern Med*, 2009, 23, 737.
6. Cherubini GB, Mantis P, Martinez TA et al. Utility of magnetic resonance imaging for distinguishing neoplastic from non-neoplastic brain lesions in dogs and cats. *Vet Radiol Ultrasound*, 2005, 46, 384–387.
7. Dickinson PJ, Sturges BK, Kass PH & LeCouteur RA. Characteristics of cisternal cerebrospinal fluid associated with intracranial meningiomas in dogs: 56 cases (1985–2004). *J Am Vet Med Assoc*, 2006, 228, 564–567.
13. Foster ES, Carrillo JM & Patnaik AK. Clinical signs of tumors affecting the rostral cerebrum in 43 dogs. *J Vet Intern Med*, 1988, 2, 71–74.
15. Gordon LE, Thatcher C, Matthieson DT & Joseph RJ. Results of craniotomy for the treatment of cerebral meningioma in 42 cats. *Vet Surg*, 1994, 23, 94–100.
16. Graham JP, Newell SM, Voges AK et al. The dural tail sign in the diagnosis of meningiomas. *Vet Radiol Ultrasound*, 1997, 39, 297–302.
17. Greco JJ, Aiken SA, Berg JM et al. Evaluation of intracranial meningioma resection with a surgical aspirator in dogs: 17 cases (1996–2004). *J Am Vet Med Assoc*, 2006, 229, 394–400.
19. Heidner GL, Kornegay JN, Page RL et al. Analysis of survival in a retrospective study of 86 dogs with brain tumors. *J Vet Intern Med*, 1991, 5, 219–226.
20. Ijiri A, Yoshiki K, Tsuboi S et al. Surgical resection of twenty-three cases of brain meningioma. *J Vet Med Sci*, 2014, 76, 331–338.
22. Kraft SL, Gavin PR, DeHaan C et al. Retrospective review of 50 canine intracranial tumors evaluated by magnetic resonance imaging. *J Vet Intern Med*, 1997, 11, 218–25.
23. Louis DN, Ongaki H, Wiestler OD et al. The 2007 WHO classification of tumours of the central nervous system. *Acta Neuropathol*, 2007, 114, 97–109.
25. McEntee MC & Dewey CW. Tumors of the nervous system. In: Withrow SJ, Vail DM & Page RL, eds. *Withrow & MacEwen's Small Animal Clinical Oncology*, 5th ed. St Louis, Missouri, Elsevier Saunders, 2013, 583–596.
27. Polizopoulou ZS, Koutinas AF, Souftas VD et al. Diagnostic correlation of CT-MRI and histopathology in 10 dogs with brain neoplasms. *J Vet Med Ser A Physiol Pathol Clin Med*, 2004, 51, 226–231.
28. Ródenas S, Pumarola M, Gaitero L et al. Magnetic resonance imaging findings in 40 dogs with histologically confirmed intracranial tumours. *Vet J*, 2011, 187, 85–91.
30. Snyder JM, Shofer FS, van Winkle TJ & Massicotte C. Canine intracranial primary neoplasia: 173 cases (1986–2003). *J Vet Intern Med*, 2006, 20, 669–675.
31. Song RB, Vite CH, Bradley CW & Cross JR. Postmortem evaluation of 435 cases of intracranial neoplasia in dogs and relationship of neoplasm with breed, age, and body weight. *J Vet Intern Med*, 2013, 27, 1143–1152.
32. Spugnini EP, Thrall DE, Price GS et al. Primary irradiation of canine intracranial masses. *Vet Radiol Ultrasound*, 1997, 41, 377–380.
33. Sturges BK, Dickinson PJ, Bollen AW et al. Magnetic resonance imaging and histological classification of intracranial meningiomas in 112 dogs. *J Vet Intern Med*, 2008, 22, 586–595.
35. Tomek A, Cizinauskas S, Doherr M et al. Intracranial neoplasia in 61 cats: localisation, tumour types and seizure patterns. *J Feline Med Surg*, 2006, 8, 243–253.
37. Troxel MT, Vite CH, Massicotte C et al. Magnetic resonance imaging features of feline intracranial neoplasia: Retrospective analysis of 46 cats. *J Vet Intern Med*, 2004, 18, 176–189.
38. Troxel MT, Vite CH, van Winkle TJ et al. Feline intracranial neoplasia: Retrospective review of 160 cases (1985–2001). *J Vet Intern Med*, 2003, 17, 850–859.

En fullständig referenslista (38 referenser) kan fås från författaren.

*JOHAN ROSBERG THORELL, leg veterinär, Kristallstigen 3, 196 33 Kungsängen.

Afrikansk svinpest fortsätter att breda ut sig i EU, trots omfattande motåtgärder och en ny strategi som ut-

vecklats specifikt för att bekämpa sjukdomen i den vilda faunan. Svenska veterinärer uppmanas att sprida information om riskerna för att förhindra att smittan kommer in i landet. Epizteln är denna gång sammanställd av Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll, SVA.

FORTSATT SPRIDNING AV AFRIKANSK SVINPEST

Under 2014 introducerades afrikansk svinpest till östra EU, först till Litauen och Polen och kort därefter till Lettland och Estland. Sjukdomen etablerade sig i vildsvinsstammarna i de drabbade länderna, med sporadiska utbrott också hos tamgris.

Trots omfattande åtgärder i enlighet med EUs lagstiftning och den nya strategi som utvecklats specifikt för att bekämpa sjukdomen i den vilda faunan har afrikansk svinpest fortsatt att breda ut sig. Bara under 2017 har över 3 500 fall rapporterats hos vildsvin och över 120 utbrott i tamgrisbesättningar. Samtidigt har två nya länder i EU, Rumänien och Tjeckien, drabbats och sjukdomen har under hösten också gjort ett ordentligt hopp västerut i Polen och etablerat sig runt Warszawa. Rapporter har dessutom kommit om fall hos vildsvin i de västra delarna av den ryska enklaven Kaliningrad.

Den naturliga smittspridningen i vildsvinsstammen är långsam och uppskattas till 1–2 km i månaden. Analyser som EFSA (European Food Safety Authority) gjort visar dock att spridningsmönstret inte bara kan förklaras av naturlig smittspridning utan att mänskliga aktiviteter också bidrar. När afrikansk svinpest rapporterades hos vildsvin i Tjeckien var närmast belägna tidigare rapporterade fall 40–50 mil österut, och när sjukdomen dök upp i närheten av Warszawa var den tidigare västliga

gränsen för sjukdomens utbredning i landet över tio mil bort. I båda fallen antas spridningen ha orsakats av att icke värmebehandlade fläskprodukter från infekterade tamgrisar/vildsvin, med ursprung i infekterade områden längre österut, hamnat i miljön inom räckhåll för vildsvin.

Det är dock inte bara de längre hoppen som förklaras av mänskliga aktiviteter utan människan bidrar till smittspridning också lokalt i redan smittade områden, vilket försvårar bekämpningen. Detta trots de massiva informationsinsatser som genomförts i drabbade länder för att förebygga spridning orsakad av oaktsamhet.

Vid ett chefveterinärsmöte inom EU som hölls den 6–7 december, där sjukdomsutvecklingen av afrikansk svinpest inom EU diskuterades, lyftes specifikt betydelsen av att förstå den mänskliga faktorn för att hindra vidare spridning inom unionen. EU-kommissionens representant underströk vikten av samarbete mellan medlemsländerna kring denna fråga och nämnde bland annat jaktturism till drabbade områden som ett exempel på riskabla aktiviteter som kräver särskild aktsamhet.

Svenskt perspektiv

Ur vårt svenska perspektiv ligger bedömningen av risk för introduktion kvar på samma nivå som tidigare trots en fortsatt oroande utveckling. Risken bedömdes i somras (efter fallen i Tjeckien) som mycket låg för introduktion till

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

gris och låg för vildsvin. Dock är det så att ju längre tid som går och ju fler områden och länder som är drabbade, desto högre är sannolik-

heten att en kedja av sällanhändelser till slut inträffar och leder till att sjukdomen når svenska djur.

Sveriges veterinärkår måste därför hjälpas åt att kommunicera med relevanta aktörer (främst grisproducenter och jägare) och särskilt betona vikten av aktsamhet. Särskilda rekommendationer i syfte att minska risken för introduktion av afrikansk svinpest till Sverige har tagits fram av Sveriges djurbönders smittskyddskontroll (SDS) i samråd med SVA, dels för grisproducenter och de som jobbar i grisbesättningar, och dels för jägare som jagar utomlands.

Rekommendationer

Personal i grisbesättningar

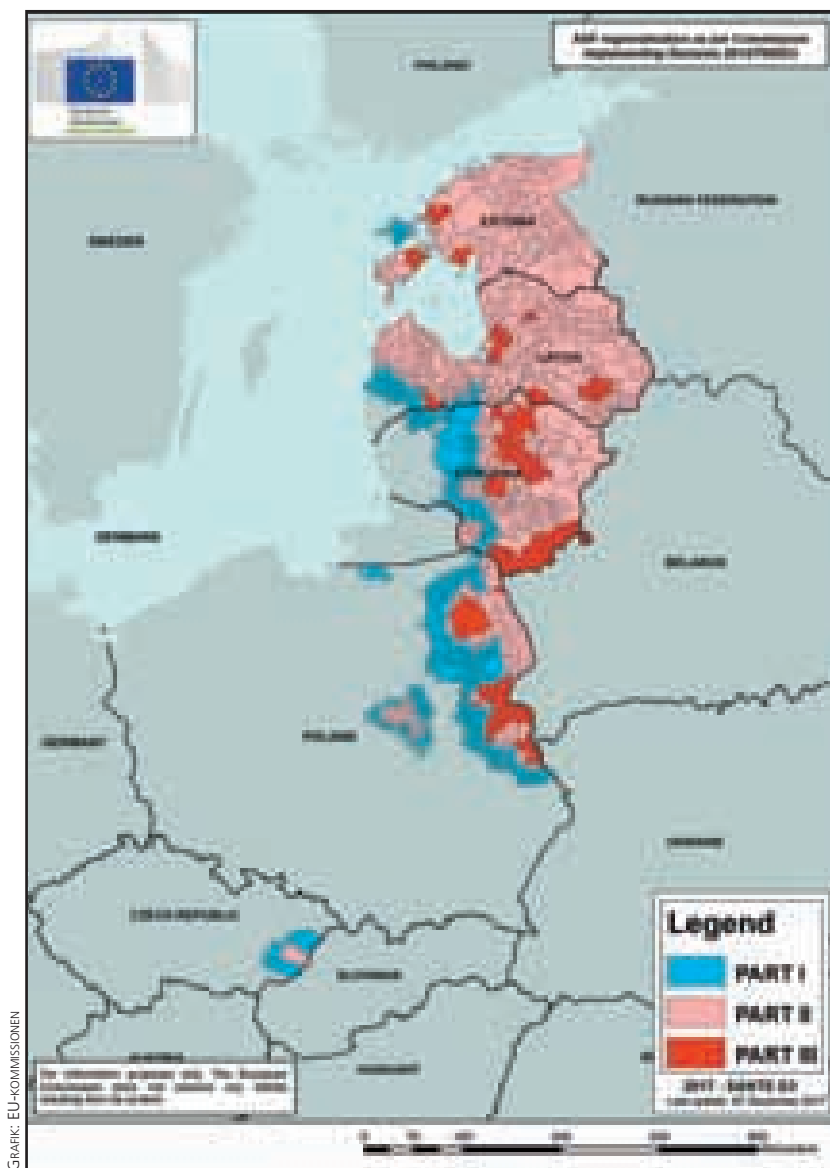
De rekommendationer som gäller för grisproducenter och den personal som arbetar i svenska grisbesättningar är:

- 48-timmarsregeln: Vänta i minst 48 timmar efter besök i utländsk besättning innan du arbetar med djur i Sverige.
- Aldrig matavfall: Se till att inte matavfall ges till grisarna.
- Tvätta händerna: Tvätta alltid händerna innan du börjar arbeta i stallet.
- Gårdens kläder: Använd gårdens egna arbetskläder och skor eller stövlar.

Jägare

Rekommendationer till jägare i samband med jaktresor utomlands är:

- Var noga med rengöring av utrustning, kläder och stövlar före återresa till Sverige. Tvätta helst kläder i maskin. Man kan också lägga kläder och utrustning i bastu, över 60 grader i 30 minuter.
- Rengör jakthundens utrustning, halsband, västar med mera. Tvätta hunden ren.
- Ta inte med kött eller obehandlade troféer till Sverige.
- Vänta minst 48 timmar efter jaktresa eller besök i utländsk grisbesättning innan du besöker någon gård med grisar, innan du hanterar foder för vildsvin eller besöker dylik utfodningsplats. ■

Karta som visar aktuell (december 2017) utbredning av afrikansk svinpest (ASF) inom EU och där åtgärder för bekämpning vidtagits. Röd färg anger områden där ASF påvisats antingen hos både tamgris och vildsvin eller bara hos tamgris medan rosa färg anger områden där fall påvisats endast hos vildsvin. Blåa områden utgör en buffert mellan drabbade och fria områden. Observera att ASF dessutom förekommer i olika omfattning i Ryssland, Vitryssland, Ukraina, Georgien och Moldavien.

KÅSÖRER SÖKES

Veterinärtidningens kåserier är uppskattade inslag för många läsare. Redaktionen behöver dock ständigt nya texter från såväl äldre som yngre veterinärer. Alla har upplevt något utöver det vanliga, som kan sprida glädje bland kollegerna. Tänk på att önskat antal tecken inklusive blanksteg är 2 500–3 000. Sätt det på pränt och hör av er!

SVT-redaktionen

Vilken är din diagnos? – Bilddiagnostik

Ett sex månader gammalt hingstfölet blev undersökt på grund av att han successivt har blivit hastrång. Fallet är tolkat av radiolog Carolina Nilemo vid Bilddiagnostiska Kliniken, Universitetsdjursjukhuset i Uppsala.

Häst, hingst, sex månader

ANAMNES: Ett sex månader gammalt tvillingfölet som var litet vid födseln har blivit hastrångt. Djurägaren upplever inte att problemet är medfött utan att det har utvecklats med tiden. Fölet är piggt och upplevs inte som rörelsehindrat.

Vid den kliniska undersökningen av fölet ses ingen hälta, däremot en valgusställning i hasleden framför allt på höger bakben. Vid palpation av hasleden känns en konvex uppdrivning kring glidledsområdet på båda bakbenen, något mer framträdande på höger bakben.

RÖNTGENUNDERSÖKNING: Röntgenundersökning i fyra projektioner utfördes av hasleden på både vänster och höger bakben och utseendet var liknande på båda bakbenen. Här visas de fyra projektioner som togs av höger hasled (Figur 1–4). Hur skulle du beskriva röntgenfynden? Vilken är din radiologiska diagnos?

SVAR SE SIDAN 38

FIGUR 1. Höger hasled, lateromedial (LM) projektion.

FIGUR 2. Höger hasled, dorsoplantar (DPI) projektion.

FIGUR 3. Höger hasled, plantarolateral-dorsomedial oblique (PLDMO) projektion.

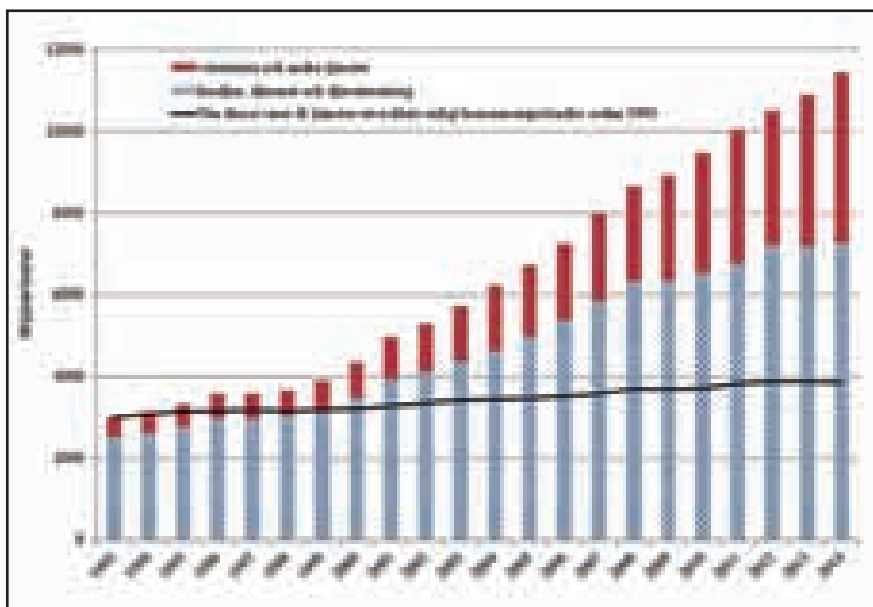
FIGUR 4. Höger hasled, dorsolateral-plantaromedial oblique (DLPIMO) projektion.

noterat

Miljarder läggs på sällskapsdjur

I I vart fjärde svenskt hushåll finns minst en hund eller katt, och djuren har en viktig roll i mångas liv. Trots att vi spenderar avsevärda och allt större belopp på våra hundar och katter har deras ekonomiska värde varit en till stor del förbisedd fråga. En aktuell rapport från SLU visar att hund- och kattsektorn, lågt räknat, bidrar med sju miljarder kronor till BNP och sysselsätter mer än 8000 personer. Det samhälls-ekonomiska värdet motsvarar dessutom bara en del av djurens totala värde, skrev SLU i ett pressmeddelande den 18 december 2017.

I den rapport som har publicerats – Värdet av hundar och katter i Sverige – analyserar forskare från SLU hundars och katters samhällsekonomiska betydelse och diskuterar deras totala ekonomiska värde i vidare mening. Hushållen spenderar avsevärda, och allt större, belopp på sina sällskapsdjur. 2014 handlade det om cirka 11,4 miljarder kronor för inköp av djur, foder, utrustning och för veterinära och andra tjänster, vilket var en fördubbling sedan 2003. Enligt en beräkning som

Några av hushållens utgifter för sällskapsdjur (inköp av djur, foder, utrustning samt veterinära och andra tjänster), under åren 1993–2014. Källa: Statistiska centralbyrån (SCB).

även inbegriper inackordering och omvårdnad samt kurs- och tävlingsverksamhet var omsättningen cirka 16 miljarder kronor 2015.

Utöver de direkta penningflödena finns också de fördelar och nackdelar som människor – både djurägare och andra – upplever att hundar och katter för med sig.

– De subjektiva värderingarna påverkar mänskligt beteende och välbefinnande och påverkar i förlängningen djurens välbefinnande, säger SLU-forskaren Ruben Hoffman, som har lett studien. Att identifiera och mäta dessa värden är nödvändigt för att kunna bestämma det totala ekonomiska värdet av hundar och katter, menar han. ■

Rättelse om talgkörtelnoduler

I veterinärtidningen nummer 13/17 publicerades ett examensarbete av Emilie Rogsmo Spiro rörande benigna

FOTO: KERSTIN BERGVALL

FIGUR 1. Benigna talgkörtelnoduler hos hund, med slät respektive multilobulär yta.

talgkörtelnoduler hos hund och ett nytt behandlingsprotokoll avseende denna typ av hudförändringar. Till inledningen av artikeln hade SVTs redaktion, utan författarens vetskap, infogat en köpt bild som avsågs representera denna typ av förändringar. Bilden är i vårt tycke missvisande och inte representativ för de aktuella förändringarna som avses i studien. Den här publicerade bilden (Figur 1) är i stället betydligt mer karakteristisk för benigna talgkörtelnoduler, vanliga hos den äldre hunden.

EMILIE ROGSMO SPIRO, *leg veterinär*
KERSTIN BERGVALL, *leg veterinär,*
specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt,
specialist i dermatologi hund o katt,
EBVS® European Specialist in Veterinary Dermatology,
Dipl of European College of Veterinary Dermatology

Rapport från FVEs generalförsamling i Bryssel

Den 10–11 november 2017 var det åter dags för det årliga höstmötet i den europeiska veterinärfederationens (FVEs) generalförsamling, med två dagars intensiva diskussioner. Särskilt fokus sattes på utmaningar och möjligheter för den veterinära professionen i det framtida samhället.

TEXT: EVAMARI LEWIN OCH MONIKA ERLANDSSON

Veterinära utmaningar och möjligheter berördes redan i FVE-ordförande Rafael Laguens inledningsanförande. Han efterlyste mer interaktivitet och ett ökat nätverkande bland FVEs medlemmar och pekade på risken för att vissa veterinära områden annars går förlorade till andra yrkesgrupper. Veterinärprofessionen måste stå redo för framtida förändringar och bredda den traditionella veterinärrollen för djurhälsa till områden som akvakultur, biodling, insekter, miljöskydd och skadekontroll.

MEDICIN

Rens van Dobbenburgh, ordförande i Medicin Working Group (MWG) redogjorde för gruppens arbete inom veterinärmedicin.

Den pågående diskussionen om medicinering i djurfoder har tillfälligt stannat upp, fram till det att en gemensam överenskommelse uppnås. Vikten av en ansvarsfull användning av antibiotika, efter utförd resistensbestämning, poängterades, liksom att inte ge antibiotika i förebyggande syfte.

Som en följd av Brexit kommer den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) att flyttas från Storbritannien till Amsterdam i Nederländerna. Det råder härvid en viss oro över förlust av värdefull brittisk expertkompetens.

DJURVÄLFÄRD

Ordförande i arbetsgruppen för djurvelfärd Andrew Robinson redogjorde för ett förslag om hanteringen av överskottsdjur (surplus animals) inom besättningar för livsmedelsproduktion. Bakgrunden

FVE-ordföranden Rafael Laguens efterlyste mer interaktivitet och ett ökat nätverkande bland FVEs medlemmar.

är att i den specialiserade produktionen av mjölk, kött och ägg uppstår ett överskott av handjur. Kalvar från mjölkdjur, getter och buffel samt tuppsycklingar, avlivs vid en mycket låg ålder, ofta direkt efter födelsen.

Avlivning av ett stort antal friska, oönskade djur reser betänkligheter såväl ur ett etiskt perspektiv som ur ett djurvelfärdsperspektiv. Målsättningen är att komma bort från produktion av överskottsdjur. Ett sätt kan vara att hitta effektiva metoder för könssortering av sperma, ett annat kan vara könsbestäm-

ning på äggstadiet för att möjliggöra embryodestruktion.

Här behövs också information till konsumentledet om gällande produktionsmetoder, som kräver rutinmässig avlivning av oönskade friska djur. Detta ger möjlighet till ett förändrat konsumtionsmönster som gagnar djurvelfärden och är etiskt hållbart.

Så länge som avlivning av överskottsdjur är oundvikligt ska detta alltid ske på ett humant sätt, i överensstämmelse med gällande lagstiftning och i samförstånd med veterinär. ➤

► LIVSMEDELSSÄKERHET OCH OFFICIELLA VETERINÄRERS ROLL

Arbetsgruppen för livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet presenterade ett förslag till "officiella veterinärs roll för livsmedelssäkerhet". Frågan har drivits främst av Polens nationella veterinärråd.

FVE vill i förslaget understryka den officiella veterinärens (OVs) nyckelroll vid slakterierna i arbetet med att garantera såväl djurhälsa som livsmedelssäkerhet. Härvid framhålls särskilt den officiella veterinärens roll vid ante mortem- (före döden) och post mortem- (efter döden) besiktning på gården och slakteriet. Ante mortem-besiktning med undersökning och diagnos måste utföras av OV, post mortem-besiktning kan utföras av eller under övervakning av OV.

Generalförsamlingen röstade för förslaget.

FÖRÄNDRING AV DEN FRAMTIDA VETERINÄRROLLEN

Den europeiska veterinärfederationen representerar cirka 220 000 veterinärer. FVE gjorde under 2015 en översyn av veterinärprofessionens utveckling i Europa. Målet var att identifiera de utmaningar/möjligheter som professionen står inför nu och i framtiden. En arbetsgrupp tillsattes i april 2016 där FVEs sektion för utbildning, forskning och industri (EVERI) ingick. Arbetsgruppen "Vet Futures Europe" var nu klar med sin rapport. Nya områden som telemedicin och ett förbättrat IT-stöd pekades ut, och kommer att ges ökad prioritet i FVE-arbetet. Arbetsgruppen vill dessutom förbättra det veterinära välbefinnandet och verka för en bättre balans mellan yrkes- och privatliv.

E-PASS, EN LÖSNING FÖR EUROPA?

Som det första landet i världen erbjuder Norge och DyreID nu en systematisk insamling av diagnoser för alla sällskapsdjur. Förslaget presenterades av Torill Moseng från det norska veterinärförbundet och Gudbrand Vatn, VD på DyreID, eftersom de hoppas på ett samarbete med FVE.

DyreID kommer att utveckla ett program som möjliggör överföring av data och en gemensam plattform. DyreID syftar till att införa internationell lagring av klinisk information som kommer att

Förslaget till e-pass presenterades av Torill Moseng från det norska veterinärförbundet.

ha gemensamma koder för djur, diagnos och vaccination. Detta hoppas man kommer att underlätta genomförandet av en e-pass-lösning för Europa. Ambitionen för projektet är att använda sig av innovation och modern teknologi. Idag är dokumentationskraven i djurpass baserade på manuella rutiner. Veterinären utför vaccination, signerar och stämplar dokumentet. Detta är både osäkert och går att manipulera. Med e-passen (ePassport) skickas vaccinationsinformationen till ett moln och görs tillgänglig för relevanta mottagare. Det är ett digitalt pass i motsats till dagens tryckta papperspass. Med ePassport erbjuds bättre kontroll och ett centralt register för sökning, poängterade Torill Moseng. All data kommer att verifieras, spåras och lagras säkert.

ePassports fördelar är inte bara för att säkerställa tillförlitliga uppgifter om djuret utan ett digitalpass gör det även möjligt att lagra vaccinations- och diagnosdata och information från veterinären. ePassport-projektet har därmed också ett *One Health*-fokus. Övervakning och spårning av djurtransporter är viktiga för både människor och djurhälsa. Projektet med central lagring av diagnostisk information kan ge förbättrade möjligheter att spåra ursprung vid spridning och utbrott av en sjukdom och att begränsa

möjligheten för illegal handel med hundvalpar. Elektroniskt verifierade data från veterinärer kommer följaktligen att stärka veterinärs roll i hälsofrågor. E-pass ger veterinären ett elektroniskt verktyg som gynnar slutanvändaren. Det erbjuder mervärden som notiser, uppdateringar och diagnosdata. Det måste dock finnas en central lösning för att verifiera data och för referensmaterial.

ÅTGÄRDER MOT EXTREMABEL

Under generalförsamlingen presenterade Petra Sindern (vice ordförande för den tyska veterinärorganisationen BPT, Bundesverband Praktizierender Tierärzte) en fängslande presentation av de åtgärder som tyska veterinärer genomför för att motverka extremavel av hundar. Petra beskrev hur "gulliga" trubbnosiga hundar används i reklam vilket skapar en ökad efterfrågan på dessa raser. De tyska veterinärernas motåtgärder omfattas av pressmeddelanden, kontakter med media angående användningen av brakycefala hundar i reklam, djurägarutbildningsmaterial och checklistor för friska valpar. De har haft artiklar i veterinärtidningen *Deutsches Tierärzteblatt* och hållit föreläsningar på kongresser om de senaste vetenskapliga upptäckterna och diskussioner med avelsförbund. Petra visade upp en svart t-shirt med ett stort tryck

över bröstet på en mops med texten "Would love to run if only I could breathe". Hon visade hur hon kommer att använda luftflödesminskande masker för att utbilda och hjälpa djurägare att förstå hur hundarna påverkas av sina andningssvårigheter. Vi svenska delegater fick en bra kontakt med Petra under mötet. Vi hoppas på ett samarbete med utbyte av erfarenheter och information med tanke på det arbete som pågår i Sverige för de trubbnosiga hundarna av Samverkansgruppen för hundvälfärd, där SVF/SVS finns representerade.

FIPRONILFÖRORENADE ÄGG I NEDERLÄNDERNA

Föreläsaren Martin Weijtens berättade engagerat om hur insekticiden fipronil kom in i livsmedelskedjan i Nederländerna, som är en av Europas största äggproducenter. Förorenade ägg har nu hittats så långt bort som i Hongkong.

Fipronil är ett medel mot olika skadliga insekter och kvalster såsom löss, loppor och fästingar. I Sverige får det användas i medel till sällskapsdjur som hund och katt men det får inte användas på djur i livsmedelsproduktion, eftersom det i djurstudier visats att fipronil i höga doser kan vara skadligt och ge akuta effekter på nervsystemet hos däggdjur. Vid längre exponering än en månad kan även sköldkörtel och lever påverkas.

Det är spår av insektsmedlet fipronil som har påträffats i äggen från Nederländerna. I ett flertal ägg visade sig halterna av fipronil vara så höga att de är farliga att äta. Den 22 juli visade provresultaten att sju av åtta ägg hade ett MRL-värde (maximum residue limit) på över 0,005 mg/kg, som är det lagliga gränsvärdet. Den 26 juli bestämdes det att samtliga 180 gårdar som fanns i kedjan Chickfriends register fr o m den 1 januari 2017 blev granskade och fick transportförbud. Sedan slutet av juli har miljontals ägg tagits bort från hyllorna på stormarknader över hela Europa. Det visar på sårbarheten i livsmedelskedjan i ett modernt jordbruk och påvisar uppenbara luckor i tillsynen.

Bönder har fått slakta ut hela besättningar med äldre höns. Eftersom fipronil lagras i fett har uppfödarna försökt få ut giften ur kroppen på yngre djur genom att dra ner på mängden foder.

Petra Sindern visade upp en svart t-shirt med ett stort tryck över bröstet på en mops med texten "Would love to run if only I could breathe".

Bönder har fått slakta ut hela besättningar med äldre höns på grund av fipronilförorenade ägg, berättade Martin Weijtens.

Hönsen måste flyttas till rena stallar medan de drabbade lokalerna rengörs, saneras och gödseln tas om hand.

Den holländska konsumentssäkerhetsmyndigheten (The Dutch Safety Board) har startat en utredning med anledning ➤

- av fipronil i näringskedjan. Myndigheten vill lära sig varför inte substansen upptäcktes tidigare och vilken roll och ansvar fjäderfäindustrin och den holländska regeringen har. Det finns även ett utredningsutskott som ska utreda hur krisen kunde uppstå, identifiera ansvaret hos samtliga berörda aktörer och få klarhet i interaktionen mellan aktörerna så att inte en liknande förorening sker i framtiden. Det finns ännu inga bevis för att kontaminationen har skadat någon människa.

FVE-VÄDJAN OM BREXIT

De pågående Brexit-förhandlingarna kan få en allvarlig inverkan på hur djurhälsa, djurskydd, folkhälsa och miljöskydd idag säkerställs. FVE ber därför politiker och beslutsfattare att tänka på den viktiga roll veterinärerna spelar inom många samhällsintressen och inte äventyra nuvarande nivåer av djurhälsa, djurskydd, folkhälsa och miljöskydd. Ett nära samarbete inom europeisk veterinärmedicin och internationella intres-

FOTO: ELONASZ

FVE anser att brittiska veterinärer som arbetar i andra EU-länder och EU-veterinärer som arbetar i Storbritannien måste få fortsätta arbeta och leva som tidigare efter Brexit.

senter är avgörande för att säkerställa djurs och människors intressen. FVE anser att brittiska veterinärer som arbetar i andra EU-länder och EU-veterinärer som arbetar i Storbritannien måste få lov att fortsätta arbeta och leva som tidigare. Veterinärers rörlighet spelar en nyckel-

roll för att ta itu med problem som hållbar djurhållning och antimikrobiell resistens. Över hälften av de veterinärer som registrerar sig i Storbritannien varje år kommer från utlandet. Storbritannien är mycket beroende av kandidater från övriga EUs veterinärskolor för att möta den inhemska efterfrågan på veterinärmedicinska tjänster och många brittiska veterinärer arbetar eller tillhandahåller tillfälliga tjänster i andra europeiska länder.

Det är dessutom viktigt att Brexit-förhandlingarna säkerställer kontinuerlig tillgång till alla veterinärmedicinska läke-

medel som licensieras genom EU och andra regleringssystem och inte leder till leveranssvårigheter, framhöll FVE-ordföranden. Leveranssvårigheter skulle äventyra djurhälsa, välfärd, fodersäkerhet och hantering av antimikrobiell resistens internationellt. Avtal bör därmed

FOTO: FVE/CREATIVE-LIGHT PHOTO

Veterinärerna själva måste våga ta på sig ledartröjan i den framtida utvecklingen av professionen, underströk FVE-ordföranden.

ingås så att EU och Storbritannien kan fortsätta att samarbeta om viktiga initiativ inom vetenskap, forskning och teknik.

EU har utvecklat övervakningssystem för snabb varning inom olika områden och både EU och Storbritannien borde därmed fortsätta att dela sådan information i framtiden. Rafael Laguens poängterade: "Djurhälsan, folkhälsan, livsmedelssäkerheten och djurens välfärd

kräver en internationell strategi. De kan inte lösas på nationell nivå".

FVE fortsätter i vilket fall att samarbeta med sina brittiska medlemmar som tidigare.

VETERINÄRROLL I FÖRÄNDRING

Mötesförhandlingarna återknöt gång på gång till ordförande Rafael Laguens inledningsanförande – den traditionella veterinärrollen håller på att förändras/

breddas. Utmaningen är att veterinärerna själva vågar ta på sig ledartröjan i den framtida utvecklingen av professionen. Eller med FVE-ordförandes egna ord:

"Together, we will shape the future of our profession. Because vets are vital."

Ordföranden tackade delegaterna för ett givande möte. Nästa generalförsamling äger rum i Norge i Bergen den 8–9 juni 2018. ■

noterat

Parallellimporterade vacciner skapar frågor

Parallellimport är en relativt ny företeelse för veterinärmedicinska läkemedel. Ett företag som har tillstånd att handla med läkemedel i Sverige kan av Läkemedelsverket få tillstånd att parallellimportera och marknadsföra ett läkemedel för vilket ett annat företag redan innehar godkännandet för försäljning. Parallellimportören köper läkemedlet i länder där priset är lågt och säljer det sedan i länder där priset är högre.

Under hösten 2017 har läkemedelsbolaget MSD Animal Health fått frågor från veterinärkliniker som fått hem parallellimporterade förpackningar av Nobivac DHPPI vet, meddelade företaget i ett utskick den 11 december. Märkningen av injektionsflaskorna ser annorlunda ut och de kan sakna den avrivningsbara klisterlappen. Förklaringen till det är att innan parallellimporterat vaccin kan säljas på den svenska marknaden måste först varje injektionsflaska märkas om med information på svenska, med parallellimportföretagets och ompackarens namn och med ett nytt batchnummer. Veterinärkåren uppmanas notera att det är batchnumret på parallellimportörens etikett som ska uppges i vaccinationsintyget. Den ursprungliga klisterlappen från injektionsflaskan får inte användas

Foto: HUMONIA

Veterinärkåren uppmanas notera att det är batchnumret på parallellimportörens etikett som ska uppges i vaccinationsintyget.

i intyget, då det blir fel batchnummer för spårbarheten. För parallellimporterade vacciner finns inget krav från Läkemedelsverket på avrivningsbara klisterlappar efter ommärkning.

Som beställare bör man observera att det är olika varunummer vid beställning av originalprodukt respektive parallellimporterad produkt, poängterar MSD Animal Health. ■

Kompendium VETERINÄR- KONGRESSEN 2017

Kompendium med föredrag från 2017 års Veterinärkongress kan laddas ner gratis för medlemmar i veterinärförbundet från www.svf.se under länken Veterinärkongressen.

Pappersversionen av kompendiet kostar 615 kronor, moms och porto tillkommer.

Beställning sker per telefon 08-545 558 20 eller per e-post kansli@svf.se mot faktura.

noterat

Minskad köttkonsumtion men ökad svensk produktion

Svenskarnas konsumtion av nötkött och gris kött minskar samtidigt som vi äter mer matfågel och lammkött än tidigare. Det visar Jordbruksverkets summering av marknadsutvecklingen till och med tredje kvartalet 2017, som offentliggjordes den 13 december. Utvecklingen i Sverige går mot minskad konsumtion och minskad import men ökad svensk produktion. Intresset och förtroendet för svenskt kött är alltså högt idag, enligt Jordbruksverket. Fyra delar i utvecklingen är särskilt tydliga under 2017:

1. Konsumtionen av svenskt kött ökar och ökningen är störst för nötkött och gris kött. Andelen svenskt lammkött har inte förändrats på länge men i år stiger den på grund av en kraftig svensk produktionsuppgång. Att svenskt kött utgör en

växande andel av svenskarnas konsumtion har noterats sedan 2014.

2. Produktionen av samtliga köttslag

ökar i Sverige. Produktionen går upp och ner, men över längre tid har det varit en minskad produktion av nötkött och gris kött medan produktionen av lammkött och matfågel ökat. 2017 ökade produktionen av samtliga köttslag.

3. Konsumtionen av kött minskar. Det tre första kvartalen 2017 sjönk svenskarnas konsumtion med 1,8 procent. Det är nötkött som minskat mest, med ca 1 kg/person och år.

4. Den svenska handelsbalansen för kött stärks. Detta gäller alla köttslag utom lamm. Exporten har ökat av både gris- och nötkött samtidigt som importen minskat. Importen av gris kött har haft en obruten minskning på kvartalsbasis sedan 2014. ■

Foto: SVENSKT KÖTT

Ordinarie fullmäktigemöte

Sveriges Veterinärförbund
måndag 7 – tisdag 8 maj 2018 • Stockholm

Ni som är valda fullmäktigeledamöter för 2018
– boka in i era almanackor redan nu!

Motioner senast 26 mars 2018

Enligt förbundsstadgarna ska motion, som väcks av förening, sektion eller förbundsmedlem, ha inkommit till förbundsstyrelsen, Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm eller via e-post kansli@svf.se senast sex veckor före mötet, dvs senast måndagen den 26 mars 2018. Motion inkommen därefter tas inte upp för beslut av fullmäktige.

Kom ihåg, i din tjänstepension ITP ingår:

Livförsäkring – värd upp till en kvarts miljon.

Sjukförsäkring – som ger upp mot 90 procent av din lön.

Pension – mer pengar i plånboken som pensionär.

Och du kan få ut ännu mer, gå in på ptk.se/merpension och se hur. Besök också radgivningstjanst.se, collectum.se och minpension.se.

Vart är svensk djursjukvård på väg?

Torsdagen den 7 december ordnade SLU, Stiftelsen Strömsholm Djursjukvård och Stiftelsen Svensk Djursjukvård ett "framtidseminarium med tonvikt på häst" på SLU i Uppsala. Arrangörerna ville med hjälp av reflektioner från olika aktörer i dagens veterinärmarknad göra en spaning om framtiden för svensk hästsjukvård.

TEXT: MONIKA ERLANDSSON OCH JOHAN BECK-FRIIS

Göran Dahlin, SLU, välkomnade alla deltagare och inledde seminariet med en beskrivning av hur djursjukvården utvecklats under de senaste 50 åren i Sverige. Idag finns det 355 500 hästar med en total omsättning på 50 miljarder direkt och indirekt, vilket medför utmaningar för utvecklingen inom hästsjukvården.

Olof Karlanders boksläpp under kvällen utgjorde bakgrunden till diskussionerna under detta seminarium. Olof, född 1942, är författare till biografen "I Sigvards fotspår – en berättelse om svensk djursjukvård" och har varit engagerad i hästnäringen som VD i Hästnäringens Nationella Stiftelse. Han är idag kanslichef i Föreningen och Stiftelsen för den beridna högvakten.

Olof är son till Sigvard Karlander som först var bataljonsveterinär på A2 i Göteborg och sedan fältveterinär i Bergslagens milo i Karlstad. Sigvard var en av de veterinärer som under senare hälften av 1900-talet tog viktiga initiativ för utvecklingen av den kvalificerade djursjukvården i Sverige.

TANKAR OM UTVECKLINGEN AV DJURSJUKVÅRDEN

Olof Karlander berättade hur den moderna djursjukvårdens utveckling sedan 1920-talet för både små och stora djur har sina rötter i Veterinärhögskolans kliniker i Stockholm, veterinärrättningen i Skara och i de militära sjukstallarna i främst Helsingborg, Stockholm och Karlstad.

I sin bok beskriver författaren bland

FOTO: OMSLAGSBILD TILL BOKEN "I SIGVARDS FOTSPÅR"

Sigvard Karlander var en av de veterinärer som under senare hälften av 1900-talet tog viktiga initiativ för utvecklingen av den kvalificerade djursjukvården i Sverige.

annat hur staten tog initiativet till ATGs hästkliniker efter den militära eran. Han ställer sig frågan hur framtiden ser ut när det är marknaden som styr. Olof menar

att missnöjet gror på grund av att marknaden är ekonomiskt styrd med lokala monopol, som förvisso ger god möjlighet att öka den ekonomiska lönsamhe- ➤

- ten men som medför en risk att övervårda djuren och förhindrar transparens. Olof är orolig för att kraftiga prishöjningar blir negativt för djurskyddet och att det finns en risk att vissa områden i landet får bättre djursjukvård än andra. Han ställer frågan vad som är vägen framåt och svarar själv att den tekniska utvecklingen spelar en viktig roll och att nya aktörer på marknaden som t ex internetveterinärer och apotek går in i djursjukvården.

REFLEKTIONER FRÅN FÖRSTA LINJEN

Thomas Svensson, Distriktsveterinärerna, berörde också den tekniska utvecklingen vid flera tillfällen då han såg uppkoppling och kompetensutveckling som vik-

tiga bitar i framtidens djursjukvård. Idag är distriktsveterinärernas roll bland annat primärvård, ambulans verksamhet, beredskap och besättningshälsovård. Distriktsveterinärernas utvecklingsverksamhet utgörs bland annat av medicinsk teknik i bilarna, koncept för förebyggande hälsovård, behandlingsriktlinjer, hygien- och antibiotikapolitik samt ökad internfortbildning. Thomas poängterade vikten av ett gott samarbete med specialistvården.

UTMANINGARNA FÖR DYGNET RUNT-SJUKVÅRDEN

Lotta Persson, sjukhuschef och leg djursjukskötare vid Evidensia Specialisthästsjukhuset Helsingborg berättade om specialistvården och beskrev utmaning-

arna och kraven för att driva en akutmottagning dygnet runt, året om.

Specialisthästsjukhuset i Helsingborg startades 1954 och är Sveriges största hästsjukhus. De har en filial i Flyinge, tar emot ca 8 000 patienter och har runt 50 medarbetare. Enheten har idag 74 platser för inlagda hästar och har möjlighet för intensivvård och sex separata isoleringsplatser. De erbjuder dygnet runt-vård och deras vanligaste akutfall är kolik, sårskador och föl. Detta ställer höga krav från djurägare och remitterter avseende akutsjukvård och Lotta poängterade att i slutändan är det alltid hästägaren som beslutar vilken vård som ska levereras men att det måste ske inom ramarna för hästens välfärd och våra djurskyddslagar.

Seminarier bjöd också på erfarenheter från försäkringssidan (Charlie Lindberg, Agria) och reflektioner från veterinärer på klinikgolvet (Henrik Magnusson, Karlstad).

HUR TELEMEDICIN KOMPLETTERAR DJURVÅRDEN

FirstVet är en digital veterinärklinik som erbjuder videosamtal mellan djurägare och veterinärer och kan närmast liknas vid sjukvårdsupplysningen, fast för djur. Lina Gruvstad och David Prien beskrev hur telemedicin kompletterar den fysiska djursjukvården. De vill att FirstVet ska vara en första instans dit djurägare kan vända sig för att känna trygghet i att fatta rätt beslut för sitt djurs hälsa. Djurägare bokar ett videosamtal med veterinär direkt via datorn, mobilen eller surfplattan.

FirstVet samarbetar med alla svenska försäkringsbolag som erbjuder deras tjänst kostnadsfritt till sina kunder. I dagsläget vänder de sig bara mot smådjursägare men man står i startgroparna för att lansera FirstVet för häst. Många hästägare söker hjälp och råd via olika kanaler på internet och företrädarna menade att FirstVet har en viktig roll att fylla för ökad kunskap, trygghet för hästägare och ökat djurskydd.

VART ÄR VI PÅ VÄG OCH VEM TAR TÄTEN?

Statssekreterare Elisabeth Backteman från Näringsdepartementet resonerade i ett föredrag om djurvälfärd och djur-

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Lina Gruvstad och David Prien beskrev hur man i företaget FirstVet kompletterar den fysiska djursjukvården med telemedicin.

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Eskil Erlandsson poängterade att den mer grundläggande hästkunskapen måste återskapas och att uppfödarna måste få fram mer hållbara djur.

sjukvård är ett samhällsansvar. Det är det, konstaterade hon, och släppte sedan "bomben" att regeringen planerar att offentliggöra lagrådsremissen på en ny djurskyddslag "inom några månader". En lagrådsremiss är ett utkast till lag som regeringen lämnar till Lagrådet, som granskar att förslaget inte strider mot någon existerande lag. Det brukar innebära att propositionen till ny lag inte är långt borta.

Statssekreterarens anförande följdes av ett panelsamtal där hon själv, förre landsbygdsministern Eskil Erlandsson, Lena Malmgren, SVS Hästsektion, Karolina Dahlkvist från Evidensia, Bengt Johansson, Hallands djursjukhus och Charlie Lindberg deltog. Diskussionen berörde etiska och ekonomiska konsekvenser av utvecklingen inom hästsjukvården. Viktiga utmaningar lyftes fram, där Eskil Erlandsson poängterade att den mer grundläggande hästkunskapen måste återskapas och att uppfödarna

måste få fram mer hållbara djur. Några utmaningar är att djurägare inte tar kontakt med veterinär i tid och att det finns ett stort behov av förebyggande hälsovård. Panelen var överens om att kunskapsbristen till stor del beror på bristande erfarenhet hos djurägare som i allt tidigare ålder skaffar häst och utan att ha någon kunskap inom familjen.

Hur ska kunskapsnivån och attityden bland dem som har ansvar för djur förbättras? Några av lösningarna kan vara att de får bättre tillgång till egenvård och råd genom att hästägare själva kan söka professionell information på nätet när det behövs. Möjligen behövs också en mer systematisk tillsyn av landets hästbesättningar, menade paneldeltagarna.

NYTT SEMINARIUM I SAMBAND MED NY DJURSKYDDSLAG

Panelsamtalet väckte många frågor och öppnade upp för en fortsatt diskussion mellan djursjukvård, djurägare, försäks-

ringsbolag och politiker, kring de problem som kom upp under kvällen. Troligen blir det ett nytt seminarium angående dessa frågor när regeringen lägger fram sitt förslag till en ny djurskyddslag. Mötesdeltagarna välkomnade ett forum där man diskuterar morgondagens utmaningar inom hästsjukvården. Man såg fram emot en fördjupad framtidsdiskussion och att samla företrädare för olika branscher. ■

Sugen på att starta eget?

Nu finns möjligheten att förvärva en väl inarbetad, välutrustad, mindre veterinärklinik i Majorna i centrala Göteborg, lämplig för 2–3 veterinärer. All nödvändig utrustning för att börja jobba från dag 1 finns på plats! **Intresserad?**

Maila eller ring till:

karin@smadjurskliniken.se, 0708-438773
marita@husdjurshalsan.se, 0705-125715

Epidemiologi och patogenes för diabetes mellitus hos katt

Veterinär Malin Öhlund, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade den 15 december 2017 sin avhandling för veterinärmedicinska doktorsexamen med titeln: "Feline diabetes mellitus – Aspects on epidemiology and pathogenesis". Opponent var professor David Church, The Royal Veterinary College, Storbritannien.

disputationer

Diabetes mellitus (DM) är en endokrin sjukdom hos katt som är slående lik typ 2-diabetes hos människa. Katter och människor delar många riskfaktorer för sjukdomen, inklusive ett samband med insulinresistens kopplat till övervikt och en stillasittande livsstil. Det finns också patofysiologiska likheter, med förlust av betaceller och inlagring av amyloid i Langerhans öar i bukspottkörteln. En raspre disposition har setts hos katt, med förhöjd risk för rasen burma, vilket liknar situationen hos människa där etnicitet har visat sig ha ett samband med en ökad risk för DM. Övergripande syften med avhandlingen var att identifiera riskfaktorer för DM hos katt och öka förståelsen för sjukdomens uppkomst.

I avhandlingen användes försäkringsdata från Agria djurförsäkring för att fastställa den generella incidensen av DM hos svenska katter, liksom incidensen i relation till ålder, kön och ras. Data visade att incidensen var som högst för katter vid 13 års ålder. Hankatter drabbades av DM dubbelt så ofta som honkatter. Burma, tillsammans med raserna russian blue, abessinier och norsk skogskatt, visade en ökad risk för DM, medan flera andra raser istället visade en minskad risk.

Foto: Sergey Lubov

Burmakatter visade sig i Malin Öhlunds avhandling ha förhöjd risk att drabbas av diabetes mellitus.

Forskarteamet bjöd in ägare till katter med och utan DM att delta i en enkätundersökning, med frågor om bland annat fodertyp, utfodring och aktivitetsnivå. Resultaten visade ett samband mellan övervikt och en ökad risk för DM. Tillgång till utevistelse skyddade däremot mot DM. I gruppen katter som bedömts som normalviktiga av sina ägare påvisades en ökad risk för DM hos katter som åt mestadels torrfoder jämfört med katter som åt mestadels blöt mat. Eftersom övervikt visade sig vara en stark riskfaktor för DM undersöktes om faktorer som visat samband med DM också hade ett samband med övervikt. Man fann flera gemensamma riskfaktorer för DM och övervikt, som att äta mestadels torrfoder, vara av hankön och att vara glupsk. Raserna birma och perser, med en nedsatt risk för DM, var mindre ofta överviktiga. Slutligen studerades metabolismen hos katter av raserna burma, birma och maine coon med NMR-spektroskopi och hormonanaly-

ser. Den metabola profilen skilde mellan raserna, med ett mönster av metaboliter hos burmorna som liknar det som ses hos människor med insulinresistens.

Sammanfattningsvis har både nya och tidigare kända riskfaktorer för DM och övervikt hos katt identifierats i avhandlingen. Kunskap om predisponerande faktorer kan hjälpa ägare och veterinärer att identifiera katter med en förhöjd risk och ge möjlighet att förebygga sjukdom. ■

Ny adress? Ny e-post? Ny arbetsgivare? Nytt namn?

Meddela oss på förbundskansliet om du flyttat, bytt arbete, bytt namn eller fått ny e-postadress. Ring eller skriv till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm, tel: 08-545 558 20, e-post: kansli@svf.se, hemsida: www.svf.se

Regler vid "arbetsbrist"

Om en arbetsgivare väljer att dra in en befattning av något skäl uppstår arbetsbrist. Begreppet arbetsbrist innebär därför inte att det nödvändigtvis är brist på arbete. Om det vid arbetsbrist uppstår övertalighet bland personalen finns det tydliga regler att följa.

FRÅGA

Vad innebär det arbetsrättsliga begreppet arbetsbrist och hur går uppsägning vid en arbetsbrist till? Vilka regler är det som gäller?

SVAR

Huvudregeln är att arbetsgivare har rätt att bestämma över sin verksamhet och att leda och fördela arbetet. Arbetsgivaren har i regel rätt att välja vilken verksamhet som ska bedrivas, hur den ska

bedrivas och hur många anställda som ska finnas.

Om arbetsgivaren väljer att dra in en befattning av företagstekniska, företagsekonomiska eller företagsorganisatoriska skäl uppstår arbetsbrist. Begreppet arbetsbrist innebär därför inte att det nödvändigtvis är brist på arbete. Arbetsbrist kan uppstå om arbetsgivaren väljer att dra in en befattning för att tjänsten inte är tillräckligt lönsam, om man inte vill hålla på med den typen av verksamhet längre eller för att man vill ändra organisationen.

Innan arbetsgivaren beslutar om att dra in en befattning måste han/hon förhandla enligt medbestämmandelagen. Finns kollektivavtal är huvudregeln att arbetsgivaren ska förhandla med det fackförbund som har slutit kollektivavtalet. Om arbetsplatsen inte har kollektivavtal ska arbetsgivaren förhandla med alla fackförbund som har berörda arbetstagare. Arbetsgivaren måste påkalla, genomföra och avsluta förhandlingarna innan ett formellt beslut får fattas. Vid förhandlingen ska arbetsgivaren redogöra för skälen till att man ska dra in

befattningen och fackförbundet ska ges möjlighet att komma med synpunkter och diskutera.

Övertalighet

Arbetsgivaren har rätt att besluta hur dennes organisation ska se ut och är fri att genomföra en eventuell organisationsförändring när förhandlingen är avslutad. När omorganisationsförhandlingen är slutförd kan det uppstå en övertalighet. I nästa led ska arbetsgivaren presentera en omplaceringsutredning för den person som är övertalig. I en sådan utredning presenterar arbetsgivaren vilka lediga tjänster som finns. En omplaceringsutredning ska alltid redovisas. Finns det en ledig tjänst som arbetstagaren har tillräckliga kvalifikationer för är huvudregeln att arbetsgivaren ska erbjuda den lediga tjänsten till för tjänstens sedvanliga villkor. Arbetstagaren kan tacka ja eller nej till ett sådant erbjudande.

Tackar arbetstagaren ja har parterna kommit överens om att arbetstagaren ska ha den nya tjänsten med de nya villkoren. Om arbetstagaren tackar nej har arbetstagaren av sagt sig sitt anställningskydd och man kan inte göra anspråk på att ta någon annan arbetstages befattning. Notera alltså att omplacering till ledig befattning går före turordning enligt anställningstid.

Finns det inga lediga befattningar som arbetstagaren kan erbjudas ska man se till turordning (sist in först ut). Frågan är om den övertaliga arbetstagaren har längre anställningstid än arbetstagare som innehar en tjänst som den övertaliga kan utföra. Kan den övertaliga utföra ett jobb som innehas av någon som har kortare anställningstid är huvudregeln att den övertaliga ska erbjudas det jobbet och att den som innehar den tjänsten blir övertalig istället. Finns det inget sådant jobb är det den övertaliga som ska sägas upp.

FOTO: ANDREY POROV

Arbetsbrist kan uppstå om arbetsgivaren drar in en befattning för att den inte är lönsam, om man inte vill hålla på med verksamheten längre eller för att man vill ändra organisationen.

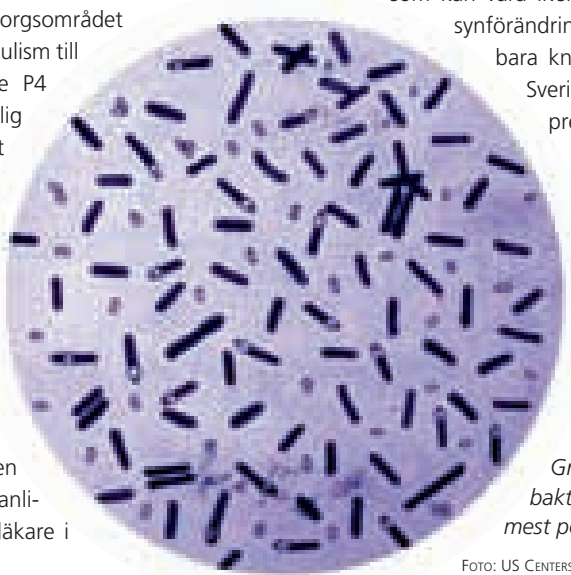
FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

noterat

Flera fall av botulism i Göteborg

■ Fyra personer i en familj i Göteborgsområdet drabbades i början av december av botulism till följd av matförgiftning, rapporterade P4 Göteborg den 19 december. En möjlig smittkälla är orena grönsaker, enligt P4 Göteborg. Även ett charkföretag i Halmstad utreds för att utesluta att produkter därifrån varit inblandade i smittspridning, rapporterar P4 Halmstad. Den drabbade familjen hade ätit rött nötkött från företaget kort innan de insjuknade, visade Livsmedelsverkets utredning.

– Det är oerhört ovanligt, det är enstaka fall per år i Sverige kanske. Men internationellt sett är det betydligt vanligare, säger Leif Dotevall, smittskyddsläkare i Göteborg, till P4 Göteborg.

Botulism orsakas av botulinumtoxin, ett av de allra mest potenta nervgifterna som finns. Toxinet produceras av bakterien *Clostridium botulinum* som trivs bäst i anaerob miljö. Bakterierna kan finnas bland annat i jord, på växter och i vissa fiskar. Förgiftningen, som kan vara livshotande, har symtom som muntorrhet, synförändringar och muskelsvaghet. Sedan 1969 har bara knappt 20 fall av botulism rapporterats i Sverige, skriver Västra Götalandsregionen i ett pressmeddelande.

De fyra personer i Göteborg som drabbades har blivit utskrivna från sjukhuset och är på bättringsvägen. Inga ytterligare fall har hittats, enligt P4 Göteborg. ■

Grampositiva Clostridium botulinum-bakterier. Botulinumtoxin är ett av de allra mest potenta nervgifterna som finns.

FOTO: US CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION

Löneenkäten – vi behöver din hjälp

Årets löneenkät från Sveriges Veterinärförbund finns tillgänglig fram till 5 februari via SVFs hemsida (www.svf.se) och bannern "2017 LÖNEENKÄT" i högerspalten. Enkäten är mobilanpassad om du föredrar att besvara den i mobilen. Fyll i den redan idag.

Får vi låna din lön i några minuter? Den kommer att göra stor nytta.

Lönestatistiken är vårt viktigaste verktyg för att du och andra medlemmar i veterinärförbundet ska få koll på löneläget. Dina lämnade uppgifter är därför väldigt betydelsefulla. Du kan besvara enkäten på dator, i en smartphone eller läsplatta. Du kan svara på enkäten även om 2017 års lön inte är klar.

Tack för att du fyller i 2017 års löneenkät och är med och bygger Sveriges bästa lönestatistik!

Statistikdatabasen Saco LöneSök hittar du via www.svf.se. Du loggar in med ditt medlemsnummer och ditt efternamn med små bokstäver (om du inte har ändrat ditt lösenord).

Vänliga hälsningar
Sveriges Veterinärförbund

Nya lagar och regler för företagare 2018

Många nya lagar träder i kraft vid årsskiftet. Här sammanfattas några av dem man kan ha nytta av att känna till som företagande veterinär.

Här sammanfattas några av dem man kan ha nytta av att känna till som företagande veterinär.

DET SÅ KALLADE VÄXA-STÖDET utökas 1 januari 2018 från att bara omfatta enskilda näringsidkare till att även gälla enmansföretagare som har aktiebolag och handelsbolag. Stödet innebär en nedsättning av arbetsgivaravgiften till drygt 10 procent för aktiebolag och handelsbolag som anställer sin första medarbetare. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna gäller den del av ersättningen som inte överstiger 25 000 kronor per månad. Anställningen ska omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Reglerna gäller till och med den 31 december 2021 och stödet kan medges under högst tolv månader.

Skattelättnader för vissa personaloptioner införs. Förändringen innebär att den anställda skattar först när aktierna som köpts genom personaloptionen säljs. Förmånsbeskattning sker inte och arbetsgivaravgifter betalas inte när optionen utnyttjas. Men det är bara personaloptioner i företag som är maximalt tio år gamla, med färre än 50 anställda och mindre än 80 miljoner kronor i nettoomsättning som omfattas av de nya reglerna. Vissa branscher utesluts också helt. För den som genom optionerna blir delägare i ett fåmansföretag kan det dock fortfarande bli så att beskattning sker enligt 3:12-reglerna vid försäljning, vilket gör att en del av vinsten kan beskattas som inkomst av tjänst.

Det räknas från årsskiftet som en förmån, med förmånsbeskattning, om företaget betalar trängselskatt, väg-, bro- eller färjeavgifter för privata resor med

FOTO: MIKAEL ULÉN

Från årsskiftet får man förmånsbeskattning om företaget betalar trängselskatt, väg-, bro- eller färjeavgifter för privata resor med förmånsbil, även resor till och från arbetet.

förmånsbil, även resor till och från arbetet. För en person som pendlar med förmånsbil i områden med trängselskatt kommer detta att leda till en ökad skatt på 5 000–10 000 kronor per år.

Lagen om registrering av verkliga huvudmän träder i kraft vid årsskiftet. Om du inte redan har anmält verklig huvudman kan du göra det på Bolagsverkets webbplats. Med verklig huvudman menas den som har mer än 25 procent av rösterna eller har rätt att tillsätta hälften av styrelsen. Om bolaget inte har någon verklig huvudman ska även det anmälas.

Om du i ditt företag ska handla med värdepapper, t ex obligationer eller aktier, ska ditt företag ha en LEI-kod vid transaktioner som sker fr o m den 3 januari 2018. Ditt företag kommer att få betala en avgift för registreringen men också en underhållsavgift löpande så länge registreringen består. Hur stor avgiften är

varierar mellan olika leverantörer. Tänk på att det kan ta tid att utfärda LEI-koden för ditt företag så skaffa en i god tid innan ditt företag behöver använda den. Naturligtvis påverkar detta inte ditt företags organisationsnummer.

Redan från den 1 december 2017 har Migrationsverket haft möjlighet att avstå från att återkalla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete om arbetsgivaren, utan att Migrationsverket har vidtagit någon åtgärd, har avhjälpt brister i anställningsvillkoren som annars skulle leda till återkallelse. Detta är en glädjande nyhet för alla som har arbeidskraftsinvandrare anställda och oroar sig för att den anställda blir utvisad för ett mindre fel i anställningsvillkoren.

KARIN BERGGREN
jur kand, ansvarig rådgivningen
Företagarna

Lån, kopior av artiklar eller litteratursökning kan beställas från SLU-biblioteket www.bib.slu.se
Frågor angående beställningar av lån eller kopior tel: 018-67 11 12, fax: 018-67 28 53 eller e-post: lan@bibul.slu.se
Frågor angående litteratursökning tel: 018-67 11 03 eller e-post: ultunabiblioteket@bibul.slu.se
Lösnummer av Läkartidningen kan beställas från Läkartidningens sekretariat per brev, Läkartidningen, Box 5610, 114 86 Stockholm, eller per tel 08-790 33 00.

Adress till Dansk Veterinærtidsskrift: Peter Bangs vej 30, DK-2000 Frederiksberg, Danmark.

Adress till Norsk Veterinærtidsskrift: Den Norske Veterinærforening, Pb 6781, S:t Olavs Plass, NO-0130 Oslo, Norge.

■ **Domesticeringens byrde – resultater fra et repræsentativt studie af velfærd hos privatejede katte i Danmark**

Domesticeringens börda – resultat från en representativ studie av välfärden hos privatägda katter i Danmark
P Sandøe, A Patursson Nørspang, B Forkman, C Reinhard Bjørnvad, S Vincentzen Kondrup, T Bøker Lund
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 3, 20–27

■ **Migrerende fremmedlegeme i psoasmuskulaturen hos enkorthåret hönsehund**
Migrerande främmande kropp i psoasmuskulaturen hos en korthårig hönsehund

M B M Nielsen, P Sahl, U Westrup, L Buelund, T Eriksen
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 4, 27–29

■ **Parasitkontrol i hesteholdet**

Parasitkontroll vid hästuppfödning
H Hagbard Petersen, M Krarup Nielsen
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 7, 26–31

■ **Abortundersøgelser på kvæg**

Abortundersökningar hos nötkreatur
G Larsen, A Huda, S E Jorsal
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 7, 32–35

■ **Vurdering af smittebeskyttelse i danske svinebesætninger**

Värdering av smittskydd i danska grisbesättningar
C Ramvad, A-S Glavind, A Brinch Kruse, C Johansen, L Alban, L Rosenbaum Nielsen
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 8, 18–23

■ **Diagnosticering og operation af chylothorax hos en hund**

Diagnostisering och operation av chylothorax hos en hund
K Hansen
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 9, 20–23

■ **Bakterielle patogener i fæces fra fravæningsgrise i 2014–2016**

Bakteriella patogener i exkrementer från avvänjningsgrisar 2014–2016
V Frøkjær Jensen, S E Lind Jorsal, E Okholm Nielsen, N Toft
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 9, 24–29

■ **Optagelse af bly efter intramuskulær og subkutan implantation af blyhagel på rotter**

Uptagning av bly efter intramuskulär och subkutan implantation av blyhagel på råttor
P Skydsgaard
Dansk VetTidsskr, 2017, 100, 12, 28–31

■ **Prostatitt hos kastret hannhund**

Prostatit hos kastrerad hanhund
S J Grosås, M Heggelund
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 2, 68–71

■ **Intravenøs lipidemulsjon som behandling ved akutte forgiftninger**

Intravenös lipidemulsion som behandling vid akuta förgiftningar
M Espeland, K Opdal Seljetun, R Rørtveit
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 5, 292–297

■ **Keratom hos hest – en kasuistikk**

Keratom hos häst – en kasuistik
A Selvén Kallerud, S Lykkjen
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 5, 298–300

■ **Forekomst av antibiotikaresistens hos dyr og i mat og deres betydning for folkehelsen**

Förekomst av antibiotikaresistens hos djur och i mat och deras betydelse för folkhälsan
S Sølvérød Mo, M Norström, M Sunde
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 6, 358–365

■ **Kontroll av innvollparasitter hos hest**

Kontroll av inälvparasiter hos häst
C F Ihler
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 6, 366–367

■ **Mastcelletumor hos hund**

Mastcellstumör hos hund
M Jensen Mandelin, S Istre Thoresen
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 7, 434–442

■ **Entropion hos Maine Coon**

Entropion hos Maine Coon
J Teige Bøe, E-O Ropstad
Norsk VetTidsskr, 2017, 129, 8, 504–511

■ **Rickettsia helvetica utbredd i Sverige**

A Lindblom
Läkartidn, 2017, 114, 14, 656

■ **Nätläkare anklagas: Förskriver antibiotika på "dåliga grunder"**

J Cederberg
Läkartidn, 2017, 114, 22, 1000

■ **Uppdaterade riktlinjer för behandling av huggormsbett**

M Personne, P Hultén, S Arvidsson
Läkartidn, 2017, 114, 23–24, 1080–1082

■ **Nya rutiner för smittskyddsåtgärder vid EHEC-infektion**

P Nolskog, B Svenungsson, C Jernberg
Läkartidn, 2017, 114, 33–34, 1306–1307

■ **Vid klåda, tänk alltid på skabb!**

P Jonsson, B Lindelöf, K Nordlind, S Bornstein
Läkartidn, 2017, 114, 45, 1886–1890

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan www.actavetscand.com.

Dröjde med att behandla akut värpnöd

Tre djurägare anmälde veterinären XX för felbehandling av en sångparakit men veterinären bestred anmälan.

ansvarsärende

DJURÄGARNAS ANFÖRANDE

Den 3 maj cirka kl 20.00 började djurägarnas sångparakit uppvisa tydliga tecken på sjukdom. Fågeln satt bredbent och kved samtidigt som den gjorde små rörelser som antydde att den krystade. Fågeln hade inte visat några sjukdomstillstånd tidigare och ägarna var osäkra på vad det kunde vara. De åkte till närmaste djursjukhus akutmottagning och kom fram cirka kl 21.00. Redan i receptionen misstänktes det att fågeln led av värpnöd. Ägarna fick sitta ned i väntrummet och fick information om att det var många sjuka djur denna kväll vilket kunde innebära lång väntetid. De förstod snart att fågeln var döende då de sökte på internet och fann att det var ett mycket kritiskt tillstånd och att vård måste ges omedelbart, först och främst i form av behandling i värmebur direkt vid ankomst till djursjukhus.

Fågeln blev allt sämre och trots att en djursjukskötare tittade till den fick ägarna vänta ytterligare. De kände att fågeln nedprioriterades och att hundarna prioriterades högre. När fågeln till slut började få svårt att andas tillkallade de en skötare och fick komma in på ett undersökningsrum. Veterinär XX kom kl 23.00 och visade sig ha väldigt dåliga kunskaper om fåglar. Ägarna reagerade starkt på att veterinären inte visste att fåglar kunde lägga ägg utan att ha en partner. De tycker att en utbildad veterinär borde haft kännedom om det. Veterinären var dessutom rädd för fågeln och

kunde inte hantera den. Ägarna fick själva plocka upp den ur buren och hålla den då veterinären sa sig vara rädd för att bli biten. XX kände vid undersökningen ett hårt föremål vid kloaken vilket bekräftade att det rörde sig om värpnöd. Veterinären gick för att ringa en kollega som hade mer kunskaper om fåglar. XX kom tillbaka efter 35 minuter och sa att den andra veterinären ansåg att man skulle röntga fågeln innan man påbörjade behandling. Ägarna var tveksamma till det och ville att XX skulle sätta in behandling direkt men veterinären stod på sig och de gick med på att genomföra röntgen. Fågeln hade vid det laget väldigt ont och kved högt, krystade och andningen var mycket ansträngd. Ägarna påpekade att de tyckte att allt gick väldigt långsamt och veterinären frågade om de skulle avbryta behandlingen. De sa att de ville att fågeln skulle få vård omedelbart och givetvis fortsätta behandlingen. Fågeln fick en smärtstillande spruta av en skötare. Ägarna var oroliga och förtvivlade över att det hände så lite.

Vid röntgen konstaterades att ett ägg satt fast långt ner mot kloaken vilket, enligt vad ägarna läst sig till, ökade risken för att komplikationer kunde uppstå om behandling inte skedde snabbt. Det var midnatt när de fick information om att man skulle behandla fågeln med en kalkinjektion och sätta den i en värmebur för att underlätta värpnngen. Efter ytterligare 40 minuters väntan kom XX och meddelade att det inte gett något resultat och att man skulle ge någon annan form av injektion som skulle sätta igång värpnngen. Om det inte hjälpte skulle man efter ytterligare 30–40 minuter försöka få ut ägget operativt. Man skulle då ringa in en veterinär med breda kunskaper om fåglar för ingreppet. Ägarna valde i det skedet att åka hem.

En av ägarna åkte tillbaka till djur-

sjukhuset kl 02.00 och frågade hur allt hade gått och fick ett vagt svar att det kommit in en del andra ärenden under natten. Fågeln hade ännu inte fått den injektion den skulle fått en timme tidigare. XX kom en timme senare ut och informerade om att den andra injektionen inte gett resultat och att man skulle försöka få ut ägget operativt.

Nästa morgon ringde ägarna djursjukhuset och fick besked att fågeln överlevt operationen och att de skulle bli uppringda under förmiddagen. De blev uppringda kl 11.00 och fick information om att fågeln mådde relativt bra och att den kunde åka hem under dagen.

När ägarna hämtade fågeln såg den väldigt trött och slö ut. Den satt och blundade med helt slutna ögon men de fick veta att det var helt normalt och att fågeln inte fått några men av operationen. De lät fågeln vara i fred under kvällen bortsett från när den fick medicin. När de gav medicinen var fågeln helt lealös i kroppen och hade knappt kraft nog till att öppna näbben. På morgonen när ägarna vaknade kunde de konstatera att fågeln avlidit under natten. Efter att ha läst om värpnöd kunde de konstatera att det viktigaste var att sätta den i en värmebur. Det tog över tre timmar innan fågeln kom till en värmebur på djursjukhuset. Djurägarna förstår inte att XX, som var ansvarig för fågeln, inte lät den komma in i en värmebur då det var klargjort att det var just värpnöd fågeln led av. Det fanns under natten den 3–4 maj ingen personal som hade kunskap om fåglar.

Ägarna har förståelse för att veterinären saknade kunskap om fåglar men förstår inte varför inte bakjour tillkallades tidigare än kl 03.00. En av djurägarna ringde och pratade med den fågelveterinär som utförde ingreppet. Veterinären ►

- uttalade själv besvikelse över hur patienten vårdats. Fågeln fick vänta flera timmar på behandling och behandlades först efter påtryckning från ägarna. Veterinär XX var ansvarig och den som beslutade om att skjuta upp fågelns vård in i det sista vilket sannolikt orsakade fågelns död.

VETERINÄRENS ANFÖRANDE

Djurägarna sökte akutsjukvård på djursjukhuset på kvällen den 3 maj. Fågeln hade haft lös avföring och varit lite slö i tre till fyra dagar. Samma dag de sökte vård hade den även börjat krysta. Vid klinisk undersökning satt fågeln uppburad och krystade och en hård struktur kunde palperas i buken, misstänkt ägg. En röntgenbild beställdes där man kunde bekräfta ägget i förlossningskanalen. Innan röntgen fick fågeln butorfanol (Dolorex). XX beslutade att försöka få ut ägget med hjälp av kalcium och prostaglandin (Dinolytic). Enligt gängse protokoll ger man kalcium först och vid utebliven effekt ges prostaglandin. Om medicinsk behandling inte lyckas blir det aktuellt att kirurgiskt avlägsna ägget. Fågeln ordinerades kalcium 30 minuter efter röntgen, vilket gavs 30 minuter efter ordination. Fågeln var då flyttad till sjukhusets exotiska avdelning och satt i

en värmebur. Den fick även understödjande behandling som vätskebehandling (Ringer-Laktat) och vitaminer (ADEsan Mite, NeurRobion). Då inget ägg kom ut ordinerade XX prostaglandin kl 00.43. På grund av andra svårt sjuka djur gavs det en dryg timma efter ordination, kl 02.13. Bakjouren för exotiska djur ringdes in för kirurgiskt avlägsnande av ägget kl 02.50. Operationen gick bra och ägget avlägsnades i sin helhet vilket bekräftades av röntgen. Nästa dag mådde fågeln bättre och fick komma hem på observation, antibiotika och smärtlindring. Dagen efter hemgång avled dessvärre fågeln.

XX konsulterade en veterinär med kunskap om exotiska djur kl 23.04 och de hade sedan löpande kontakt under kvällen. XX har inte väntat fyra timmar som djurägarna påstår. Sjukhuset arbetar efter ett triagesystem som baseras på patientens medicinska angelägenhetsgrad och där djurslaget inte spelar någon roll. Endast svårighetsgraden av sjukdomen eller traumat har betydelse. I triagesystemet behöver personalen även ta hänsyn till inläggande patienter på intensivvårdsavdelningen med kritiskt sjuka djur. XX lutar på att sköterskan gör sitt bästa för att rätt patient kommer på

tur. Just den aktuella natten hade djursjukhuset en mycket hög belastning och som ensam veterinär blir det då längre väntetider.

JORDBRUKSVERKETS YTTRANDE

Jordbruksverket överlätt den veterinärmedicinska bedömningen åt ansvarsnämnden avseende veterinären XX.

SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Ansvarsnämnden beslutade att inhämta ett sakkunnigutlåtande från Marianne Tornvall, medlem i Association of Avian Veterinarians och Association of Exotic Mammal Veterinarians.

Av Marianne Tornvalls yttrande framgår att när det gäller fåglar och andra exotiska sällskapsdjur finns det relativt få vetenskapligt belagda behandlingsrutiner och veterinären är vanligtvis hänvisad till empiriska metoder. I litteraturen finns många dosförslag och förslag till behandlingsregimer. Värpnöd är tveklöst ett akut tillstånd för en fågelhona, framför allt om den burit på sitt ägg i flera dagar innan sjukdomen upptäcks. Sannolikt har det varit så i detta fall eftersom ägget enligt journalanteckningarna fastnat i slemhinnan i äggledaren. Värpnöd uppstår när en fågel är oförmögen att med egen kraft passera och lägga ett ägg. Ofta föreligger flera omständigheter som bidrar till sjukdomen. Några av de vanligaste är kalkbrist, överdriven äggläggning, missformade ägg eller ägg med mjuka skal. Även annan sjukdom som pågår parallellt kan bidra till uppkomsten av värpnöd. Värme, smärtlindring, understödjande åtgärder, kalcium och värkförstärkande hormoner anses vara vedertagen behandling av en fågel med värpnöd. Doser på de preparat som fågeln erhöll överensstämmer väl med rekommendationer i "Exotic Animal Formulary" av James W Carpenter.

Om fågeln inte spontant lägger sitt ägg efter den medicinska behandlingen är det nödvändigt att plocka ut ägget kirurgiskt. Om det är möjligt masseras ägget ut med hjälp av glidmedel men i de fall ägget sitter fast i slemhinnan måste ägget tömmas, kollaberas och dras ut. Den senare metoden är mer invasiv eftersom den orsakar skador i äggledarslemhinnan och risken för blödning, kvarvarande äggrester och infektion är

Normer för nedsättning av medlemsavgift

Medlemsavgiften till veterinärförbundet kan reduceras vid låg inkomst (i inkomstunderlaget inräknas alla former av lön, ersättning från A-kassa, sjuklön, föräldrapenning och dylikt samt jour/beredskap).

Möjligheten att få nedsatt medlemsavgift kräver en skriftlig ansökan från medlemmen. Ansökan skickas till Sveriges Veterinärförbund. Beslut om nedsättning av medlemsavgiften gäller i ett år från det datum då nedsättningen börjat gälla. Därefter krävs förnyad ansökan.

Även vid tjänstgöring utomlands beviljas nedsättning av avgiften. För medlem som dessutom i utlandet ansluter sig till organisation motsvarande veterinärförbundet beviljas ytterligare nedsättning av avgiften i Sverige.

Särskilda avgifter gäller för studerande, pensionärer och medlemmar som fått varaktigt sjukersättning.

större. Fågeln sattes av denna anledning på antibiotikabehandling. Efter ingreppet säkerställdes det via röntgen att det inte fanns äggrester kvar i äggledaren. Eftervården består initialt av att säkerställa att fågeln får i sig vätska och näring samt att den hålls varmt och så stressfritt som möjligt. I de fall när antibiotika ordinerats ska kuren fullföljas. På sikt bör man jobba med kosten och miljöfaktorer som inte uppmuntrar en fågelhona till äggläggning.

Då fågeln mådde bättre och började äta själv under dagen efter ingreppet gjordes bedömningen att den kunde gå hem på fortsatt antibiotikabehandling i hemmet. Ägaren fick skriftliga råd om förebyggande åtgärder för framtiden. Fågelns allmäntillstånd var enligt ägaren dåligt när den kom hem och under kvällen förvärrades det. Fågeln återfanns död på morgonen efter. Ingen obduktion utfördes vilket innebär att dödsorsaken inte är klarlagd.

Slutsats

Eftersom värpnöd är en akut sjukdom, framför allt i de fall där fågeln kan ha

burit ägget en längre period och är kraftigt allmänpåverkad, är det alltid önskvärt med en så snabb behandling som möjligt. När flera akuta fall anländer under jourtid då personalresurserna är begränsade måste prioritering göras. Marianne Tornvall har ingen anledning att misstänka att prioriteringen, utifrån de uppgifter hon fått, var felaktig.

Att som fågelägare förvänta sig att det alltid finns en fågelkunnig veterinär på plats är tyvärr orimligt i dagens läge. Veterinär XX kan inte lastas för att hon inte är specialutbildad på fåglar. Att det över huvud taget finns möjlighet att kontakta fågelkunniga veterinärer och bakjour med denna kompetens är sällsynt på djursjukhusen i Sverige. Den medicinska och kirurgiska behandlingen av fågeln måste anses vara korrekt i enlighet med de rekommendationer som finns i internationell litteratur. Det hade självklart varit önskvärt att fågeln hade fått behandling omedelbart vid ankomst till djursjukhuset. Huruvida den hade överlevt om så skett är omöjligt att bedöma. Om omedelbar värmebehandling hade varit avgörande för

sjukdomsförloppet går heller inte att avgöra. Värpnöd är en sjukdom som påverkar en fågelhona mycket kraftigt och utgången är alltid osäker. Komplikationer kan uppstå och det kan finnas underliggande sjukdomar som bidrar till en försämrad återhämtning. I det aktuella fallet vet man inte om så var fallet då ingen obduktion utfördes.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Ansvarsnämnden instämmer i den sakkunnigas bedömning att den behandling fågeln fick var veterinärmedicinskt korrekt. Nämnden anser dock att det tog för lång tid innan behandlingen sattes in, även med beaktande av att det vid tillfället var mycket att göra på djursjukhuset. XX borde ha kontaktat den bakjour som fanns tillgänglig tidigare än vad som skedde, eftersom värpnöd är ett potentiellt livshotande tillstånd.

Ansvarsnämnden ansåg dock att veterinärens underlåtenhet inte var tillräcklig för en disciplinpåföljd. Anmälan föranledde därmed inte någon påföljd från nämndens sida.

JOHAN BECK-FRIIS

noterat

Färre anmälningar från slakteriveterinärer

I juni 2016 kom Jordbruksverket med ny vägledning för de officiella veterinärer som arbetar för Livsmedelsverket på landets slakterier. Vägledningen skulle underlätta korrekta, likriktade och rättssäkra bedömningar genom att beskriva lämpligt sätt att gå tillväga vid djurskyddskontrollen.

– Meningen är att den ska snäva in bredden på bedömningarna oavsett till vilket slakteri djuren skickas, säger Johan Loberg, handläggare på Jordbruksverket, till Land Lantbruk nummer 49/17.

En undersökning som Jordbruksverket gjorde i Skåne under vinterhalvåret 2016–2017 visade att antalet underrättelser (=anmälningar) minskade från 77 till 27 jämfört med motsvarande tidsperiod året innan, rapporterade Land Lantbruk.

– Enligt de svar vi fick var också under-

Jordbruksverkets vägledning för djurskyddskontroll på slakteri har lett till färre anmälningar från officiella veterinärer men bättre kvalitet på anmälningarna.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

rättelserna av bättre kvalitet så vägledningen verkar ha gett effekt, säger Johan Loberg. Det finns idag tydliga riktlinjer för vad som gäller vid t ex bräck, bogsår och

svansskador. Numera ska också djurhållare och transportör informeras samtidigt som länsstyrelsen när anmälan görs av den officiella veterinären. ■

Vilken är din diagnos? – Svar

RÖNTGENUTLÅTANDE, HASLED HÖGER BAKBEN

Projektioner: LM, DPI, PILDMO och DLPIMO (Figur 1–4). LM-projektionen har lindrig rörelseoskärpa.

Os tarsale III (T3) har en onormal form med en avsmalnad höjd i centrala delen av benet vilket gör det timglasformat (Figur 5, svarta dubbelpilar). T3 har även en dorsalt och dorsolateralt utbuktande konvex form (Figur 5 och 6, vita enkelpilar) och är generellt måttligt sklerotiskt med lindrigt heterogen täthet i den dorsolaterala utbuktningen.

Även os tarsi centrale (TC) har en konvex dorsal och dorsolateral utbuktning.

Det är en benproliferation på dorsoproximala och dorsoproximolaterala os metatarsale III (MT3). Benproliferationen är spetsig dorsoproximalt på MT3 och följer timglasformen och den dorsolaterala utbuktningen på T3 (Figur 5 och 6, grå pilhuvuden).

Måttlig subkondral skleros ses på proximala MT3. Områden med subkondral destruktion ses på både T3 och MT3 utmed tarsometatarsalleden, samt i den dorsolaterala utbuktningen på T3 och den dorsoproximolaterala benproliferationen på MT3.

Tarsometatarsalleden och till viss del även distala intertarsalleden har en vågig utlinjering vilket gör att ledspringan inte distinkt kan utlinjeras hela vägen i alla projektioner (vilket inte heller kan göras i normalfallet).

RADIOLOGISK DIAGNOS OCH DISKUSSION

Radiologisk diagnos: kollaps av os tarsale III med adaption av intilliggande ben och ledytor.

Kollaps av intertarsalben ses oftare hos prematura eller tvillingföl, till följd av att intertarsalbenen är relativt omogna och ofullständigt mineraliserade vid födseln hos dessa individer jämfört med fullgångna föl. Den ofullständiga mineraliseringen ses på T3 och/eller TC i hasleden. Det är vanligast att T3 drabbas och får mest framträdande förändringar. T3 blir timglasfor-

FIGUR 5. PILDMO-projektionen visar att os tarsale III har en onormal timglasform (svarta pilar), en dorsalt och dorsolateralt utbuktande konvex form (vita enkelpilar) och benproliferation på dorsoproximala och dorsoproximolaterala os metatarsale III (grå pilhuvuden).

FIGUR 6. LM-projektionen visar en dorsalt och dorsolateralt utbuktande konvex form på T3 (vita enkelpilar) och benproliferation på dorsoproximala och dorsoproximolaterala MT3 (grå pilhuvuden).

mat medan TC får en distalt buktande C-form och omkringliggande skelett samt ledytor adapteras till den nya formen. Eftersom benkollapsen oftast är bilateral ska hasleden på båda bakbenen röntgas.

Föl med ofullständig mineralisering och kollaps av intertarsalben behöver inte visa varken håla eller rörelsestörning. Däremot leder det kliniskt till valgusställning i hasleden. Ibland ses inga symtom på hästen förrän den börjar arbeta och belasta benen. Med tiden kan sekundära degenerativa förändringar utvecklas i form av kollapsade ledspringor och osteoartrit. Om tidiga åtgärder sätts in är prognosen bättre och prognosen verkar också vara relaterad till grad av benkollaps.

Litteratur

1. Butler JA, Colles CM, Dyson SJ, Kold SE & Poulos PW. Clinical radiology of the horse, 4th ed. Chichester, West Sussex, John Wiley & Sons Ltd, 2017, 369–370.
2. Thrall DE. Textbook of veterinary diagnostic radiology, 6th ed. St Louis, Missouri, Elsevier Saunders, 2013, 365–366.

Ordförandebyte

Tack från den avgående ordföranden

Så kom ännu ett årsskifte. Vad har vi studenter sysslat med under det kårår som passerat?

Vi har gått på föreläsningar, övningar och seminarier. Bakat kakor, sålt fleece-tröjor och ordnat jägarexamen. Skrivit remissvar, skrivit remissvar och skrivit remissvar. Gått på möten, slagit näven i bordet och fikat. Planerat middagar, duktat bord och plockat av disken. Samarbetat över årskurser, programtillhörighet och kårtilhörighet. Åkt på utbyten, sett världen och visat upp Sverige. Utvärderat, blivit utvärderade och utvärderat utvärderingar. Allt detta och ännu mer därtill.

Året började med mediaträning för styrelsen, sedan kom djurvårdarremissen med extra informationsmöten och innan sommaren kom ännu en remiss med den. Hösten blev lugnare med välkomnande av nya studenter, EAEVE-utvärdering, arrangemang runt Veterinärkongress och Phlugan och kårhuset fullt av vanliga kåraktiviteter. Och lagom till sitt 150e levnadsår kommer VMF ut som tonåring: vi har bråkat med överheter, varit på 20-årskalas för vår systerkår ASK och skaffat instagram (följ oss gärna: @veterinärmedicinska_foreningen).

För mig personligen har året inneburit att jag lärt mig en hel massa, t ex att hålla tal, hålla möten och hålla ordning på andra (och ibland på mig själv). Jag har fått lära mig att ibland måste man ta tre djupa andetag innan man svarar, men ibland är det helt ok att säga ifrån. Jag har varit på stora möten, små möten och telefonmöten. Men de bästa mötena har ändå varit "hemma": alla kårfunktionärer och alla medlemmar som jag aldrig hade mött och pratat med annars. Jag önskar att jag hade mer tid att diskutera, att lära känna och att jobba för kåren. Men nu lämnar jag över ordförandeklubban och pennan till min efterträdare: Kajsa Wahlberg Jansson.

Hej från den tillträdande

Jag är den som tar över pennan efter Ida och är också den som ska försöka fylla hennes skor på VMF när hon nu ger sig ut i verkliga världen. Men vem är då jag? Kajsa, skånetösen som egentligen skulle bli fysiker men som halkade in på veterinärprogrammet och nu inte kan se en annan framtid. Jag går femte året och även om tanken på att slutet börjar närma sig ger fjärilar i magen är nervositeten liten i jämförelse med längtan till att äntligen få testa mina vingar.

I skrivande stund är jag alldeles ny inför tanken att bli ordförande för kåren. Invald till den stora äran för bara några dagar sedan på det trevligaste årsmöte jag någonsin varit på. Ett årsmöte där nästan alla poster fylldes med glada funktionärer, någonting som inte hänt på flera år (enligt rykten stod

Foto: Sofia Sandström

Kajsa Wahlberg Jansson är ordförande i VMF under 2018.

bara åtta poster tomma). För oss som varit aktiva i VMF de senaste åren är det ingen hemlighet att vi haft lite svårt att engagera nya studenter till kårlivet. Några få har dragit ett större lass för att få vår älskade kår att vara en lika händelserik plats som tidigare. Men i år verkar det ha vänt och det ska verkligen bli en ynnest att arbeta med alla dessa engagerade människor. Personligen tror jag vändningen till stor del beror på beslutet VMF tog 2015 att ta in djursjukskötarstudenterna i kåren. Detta gav oss fler medlemmar och ett riktigt härligt gäng som var sugna på att göra kåren ung på nytt. Vi har fått möjlighet att påbörja det samarbete vi senare kommer att ha i yrkeslivet och dessutom har jag fått lära känna några av de finaste personerna jag vet.

2018 kommer att bli ett spännande år, för mig att utvecklas i roll av ordförande, för kåren som fyller 150 år och ska firas så det står härliga till och inte minst för en jättefin klass veterinärstudenter som äntligen kan lämna skolbänkarna och ge sig ut i verkligheten. Vi som är kvar tackar för allt och önskar Ida och hennes klasskamrater all lycka!

IDA JANSSON
VMF-ordförande 2017
KAJSA WAHLBERG JANSSON
VMF-ordförande 2018

Would you like to work in a dynamic, scientific environment with focus on communication?

For our Nordic Companion Animal Business Unit in Sweden we are currently recruiting a:

Field Product Specialist Companion Animal Field based in the southern part of Sweden

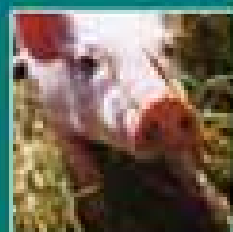
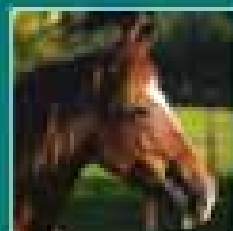
The position:

As a member of the Nordic Companion Animal Business Unit, which consists of 21 people, the Field Product Specialist will be responsible for managing all companion animal sales related activities in the territory by applying best practices in communication and scientific knowledge of the products and therapeutic areas. He/she will ensure the implementation of agreed marketing campaigns to achieve sales objectives and will participate actively in the development of business unit strategies. The position is reporting to the Sales Manager for Denmark and Sweden positioned in Sweden.

After extensive internal training the Field Product Specialist - southern Sweden will be responsible for:

- Visiting customers in the district and positioning MSD Animal Health as a strategic partner
- Identifying new customers and developing new opportunities
- Ensuring customer satisfaction
- Leading business development activities
- Participating in preparing account plans, sales budgets and their execution
- Being involved in driving long-term success
- Independently achieving the goals established for the territory including sales, market share, customer coverage and territory management
- Having good knowledge of and complying with company policies, procedures and standards
- Having good knowledge and complying with applicable professional, regulatory and industry standards

Qualifications of the ideal candidate:

- A strong personal drive and high energy level
- Education within the veterinary field
- Field experience of animal health/veterinary products from veterinary practice
- Good track record either in veterinary practice or from a successful veterinary sales job
- Good knowledge of the Swedish companion animal market
- Ability to encourage and be part of a high performance team
- Ability to reach deadlines
- Quick learner and adapt with high flexibility and excellent listening skills
- Passionate and desire to build strong customer relationships
- Strong planning and organizing skills
- Sound communication skills
- Sound interpersonal skills for dealing with a wide range of people
- Good written and verbal communication skills in English and Swedish

An exciting place to work

If you enjoy being challenged, having fun while working with a good team spirit, MSD Animal Health will be a good place for you to work. You invest in the development of our people, and give you plenty of opportunities for individual initiatives and responsibility.

Information and application

Further information regarding the position can be addressed to Eva Thunström, Sales Manager companion animal, phone +46 708 466 880, eva.thunstrom@merck.com

If you are interested in this challenging role, you are invited to apply online by uploading your resume and application letter in English on www.msd.com/careers using the following vacancy reference number: 018021202 - no later than February 7th 2018.

About MSD Animal Health - THE SCIENCE OF HEALTHIER ANIMALS

MSD Animal Health is a global research based company that develops, produces and markets a wide range of veterinary medicine and service solutions. We offer one of the pharmaceutical industry's most innovative portfolios preventing and controlling diseases within all the major therapy areas of both production animals and pets. Working with more than 100 current research projects it is the goal of MSD Animal Health to become the leading force within the development of new, valuable veterinary pharmaceuticals - and thereby improve animal health, ensure the future production of healthy quality food products, protect public health and help owners and their pets enjoy their life together.

Offer by our research based development strategy we aim to establish and maintain a close cooperation with veterinarians and other practitioners, animal owners and scientific experts in the development of new effective solutions to complicated, veterinary challenges.

MSD Animal Health Nordic Cluster consists of 8 different business units covering companion animals, swine, ruminants (cattle, poultry and eggs) and equine across Sweden within the Nordic Area.

KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

WEBBKURSER

DISA – DJUROMSÖRG VID SLAKT OCH ANNAN AVLIVNING

DJURSKYDDSBEDÖMNING GRIS

HANTERING AV DJURSKYDDSBROTT.

Arr: Nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 4

NY 25–27/1 -18. EXTRAKTIONSKURS I, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: <http://academy.accessia.se>

26–28/1 -18. 6TH NORDIC SMALL ANIMAL VETERINARY CONFERENCE, Göteborg. Arr: Blå Stjärnan Akademin. Info: www.blastjarnan.se/bsa-kongress

NY 27–28/1 -18. CYTOLOGY, Helsingborg. Arr: Evidensia Academy. Info: www.evidensiaacademy.com

v 5

30–31/1 -18. VÅXADAGARNA MJÖLK & KÖTT FÖR DJURHÄLSOEXPERTER, Jönköping. Arr: Växa Sverige. Info: www.vxa.se/vaxadagarna

2/2 -18. SSVOs FÖRELÄSNINGSDAG – GONIO-SKOPI, NORMALVARIATIONER ÖGA, KATARAKT-KIRURGI, Sigtuna. Arr: Svenska sällskapet för veterinär oftalmologi. Info: www.ssvo.se

v 6

5–6/2 -18. BASIC INTERNAL MEDICINE ENDO-SCOPY IN DOGS AND CATS, Uppsala. Arr: Swevet. Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning>

7–8/2 -18. ENDOCRINE DISEASES IN DOGS AND CATS, Märsta. Arr: Swevet. Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning>

7–8/2 -18. FAKTA & FÖRDOMAR OM HUND-

& KATTMAT (DEL 2), Knivsta. Info: kurs@sallanderconsulting.com, telefon 070-638 83 06.

v 7

NY 12–14/2 -18. ORAL KIRURGI – ONKOLOGI, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: <http://academy.accessia.se>

v 8

NY 22–23/2 -18. CYTOLOGI OCH KLASSIFI-CERING AV CELLER, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 9

NY 1–2/3 -18. SÄRVÅRD GRUND, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY 1–2/3 -18. RADIOLOGI I, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: <http://academy.accessia.se>

v 11

NY 15–16/3 -18. KLINISK NEUROLOGI DEL 1, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

16/3 -18. VINTERKURS FAKE NEWS – VAD SKA MAN TRO PÅ? VETENSKAP OCH/ELLER BEPRÖVAD ERFARENHET, Stockholm. Arr: SVS Hästsektion. Info: www.vinterkurs.se, Annika Höglund, 0703-404606, annika@highgrove.se

v 12

NY 22–23/3 -18. AKUT BUKKIRURGI, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 14

NY 4–5/4 -18. REPTILES, Malmö. Arr: Evidensia Academy. Info: www.evidensiaacademy.com

4–5/4 -18. SAMBAND MELLAN KOST OCH MOTION OCH VISSA SJUKDOMAR FÖR HUND & KATT (DEL 3), Knivsta. Info: kurs@sallanderconsulting.com, telefon 0706-388306.

v 15

9–18/4 -18. KURS I ARTIFICIELL INSEMINATION – NÖT, SLU, Uppsala samt Skara. Arr: SLU, KV.

Info: Susanne Pettersson, susanne.pettersson@slu.se

NY 11–13/4 -18. ENDODONTI I, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: <http://academy.accessia.se>

13–14/4 -18. PRACTICAL EQUINE ENDOSCOPY – RESPIRATORY, GASTROINTESTINAL & URO-GENITAL TRACTS, Helsingborg. Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com

v 16

NY 18–21/4 -18. MOCK EXAM, Halmstad. Arr: Accesia Academy. Info: <http://academy.accessia.se>

NY 20–22/4 -18. VETA-DAGARNA 2018. TEMA: AKUT- & INTENSIVVÅRD, Norrköping. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY 21–22/4 -18. IMMUNOLOGY, Helsingborg. Arr: Evidensia Academy. Info: www.evidensiaacademy.com

v 17

NY 26–27/4 -18. ANAESTHESIA, Helsingborg. Arr: Evidensia Academy. Info: www.evidensiaacademy.com

v 18

NY 3–4/5 -18. KLINISK NEUROLOGI DEL 2, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

NY 4–5/5 -18. BESIKTNING AV HÄSTAR, Täby. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

4–6/5 -18. KURS (OCH ÅRSMÖTE) MED TEMA BUKKIRURGI, LAPAROSKOPI OCH INTENSIVVÅRD VID BUKKIRURGI, Nääs fabriker (nära Göteborg). Arr: Skalpell. Info: Sune Jerre, 0723-120056, sune.jerre@telia.com, www.skalpell.se

NY 5–6/5 -18. ENDOCRINOLOGY, Strömsholm. Arr: Evidensia Academy. Info: www.evidensiaacademy.com

v 20

NY 15–16/5 -18. GRUNDLÄGGANDE TEKNISK OCH PRAKTISK HANTERING AV DT, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

➤ **v 21**

NY 26–28/5 -18. KATTANDVÅRD OCH DESS KOMPLEXITET, Halmstad.

Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

v 26

NY 25–29/6 -18. DENTISTRY I, Halmstad.

Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

v 33

16–18/8 -18. EUROPEAN WORKSHOP ON EQUINE NUTRITION 2018, Uppsala. Arr: SLU.

Info: <https://www.slu.se/en/departments/anatomy-physiology-biochemistry/ewen-2018/>

v 35

NY 29–31/8 -18. ORAL MEDICIN – DIAGNOSTIK, Halmstad. Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

v 37

NY 12–14/9 -18. ENDOSKOPISK OCH ÖPPEN-KIRURGISK KURS I ÖRON, NOS OCH HALSSJUKDOMAR HOS HUND & KATT, Halmstad.

Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

v 38

NY 20–22/9 -18. ORTODONTI II, Halmstad. Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

v 39

NY 25–26/9 -18. EXOTIC ANIMAL DENTISTRY I, Halmstad. Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

v 40

NY 4–6/10 -18. "DRILLNING I ENDO-, PERIO- OCH RESTO", Halmstad.

Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

NY 5–6/10 -18. GENETIKKONFERENS,

Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

v 41

NY 9–10/10 -18. PRACTICAL OPHTHALMOLOGY FOR EQUINE PRACTITIONERS, Helsingborg.

Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com

NY 11–13/10 -18. RÖNTGENDIAGNOSTIK FÖR SMÅDJURSPRAKTIKER, Göteborg.

Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

v 42

NY 15–17/10 -18. OPTIMAL MANAGEMENT OF PD, Halmstad. Arr: Accessia Academy.

Info: <http://academy.accessia.se>

NY 20–21/10 -18. ULTRALJUD SMÅDJUR

GRUNDLÄGGANDE BUK, Uppsala.

Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses samt på World Veterinary Association (WVA) continuing education portal wva.wcea.education

v 5

2/2 -18. DECHRA NORDICS TOUR 2018, Oslo

Arr: Dechra Veterinary Products.

Info: info.se@dechra.com,

www.dechra.se

NY 2–3/2 -18. GPCERT SAM&S 21&22

DERMATOLOGY & UROLOGY, Vantaa,

Finland. Arr: Evidensia Academy.

Info: www.evidensiaacademy.com

3/2 -18. DECHRA NORDICS TOUR 2018, Helsingfors

Arr: Dechra Veterinary Products.

Info: info.se@dechra.com,

www.dechra.se

v 6

8/2 -18. FEEVA PPE SYMPOSIUM, Bergen,

Norge i samband med NEVC

9–11/2 -18. Info: www.nevc2018.no

9–11/2 -18. THE NORDIC EQUINE VETERINARY CONFERENCE, NEVC, Bergen, Norge.

Info: www.nevc2018.no

v 8

23–25/2 -18. EQUINE REPRODUCTION DAY

– EMBRYO TRANSFER, Lüsche, Tyskland.

Arr: AG Pferd.

Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 9

NY 26–27/2 -18. CT JOINTS AND SPINE, Greve, Danmark.

Arr: Evidensia Academy.

Info: www.evidensiaacademy.com

2–4/3 -18. ADVANCED EQUINE ARTHROSCOPY DAYS, Großhartpenning, Tyskland.

Arr: AG Pferd.

Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 10

NY 7–8/3 -18. GPCERT SAM&S 19&20

CARDIOTHORACIC MEDICINE & SURGICAL

ONCOLOGY, Greve, Danmark.

Arr: Evidensia Academy.

Info: www.evidensiaacademy.com

NY 9–10/3 -18. GPCERT SAM&S 21&22

DERMATOLOGY & UROLOGY, Skjetten,

Norge. Arr: Evidensia Academy.

Info: www.evidensiaacademy.com

v 11

16–17/3 -18. ADVANCED DIAGNOSTIC & THERAPEUTIC TECHNIQUES IN EQUINE DENTISTRY,

Oslo, Norge. Arr: VetPD.

Info: www.vetpd.com

v 12

21/3 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC

FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS,

Sittensen, Tyskland. Arr: IAVC.

Info: www.i-a-v-c.com

NY 21–22/3 -18. GPCERT SAS 11&12

– PRACTICAL COURSE IN HEAD-, NECK- AND THORACIC SURGERY, Greve, Danmark.

Arr: Evidensia Academy.

Info: www.evidensiaacademy.com

v 15

NY 10–11/4 -18. GPCERT SAM&S 13&14

EMERGENCY MEDICINE & ENDOCRINOLOGY,

Greve, Danmark.

Arr: Evidensia Academy.

Info: www.evidensiaacademy.com

11/4 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS,

Bournemouth, Storbritannien.

Arr: IAVC, Anglo European college of chiropractic.

Info: www.i-a-v-c.com

NY 14–15/4 -18. ABDOMINAL ULTRASOUND, Oslo, Norge.
Arr: Evidensia Academy. Info: www.evidensiaacademy.com

v 17

NY 25–26/4 -18. GPCERT SAM&S 21&22 DERMATOLOGY & UROLOGY, Greve, Danmark. Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

v 18

5–8/5 -18. WORLD VETERINARY ASSOCIATION CONGRESS 2018, Barcelona, Spanien.
Info: www.wvac2018.org/

v 19

NY 8–9/5 -18. ABDOMINAL ULTRASOUND, Greve, Danmark.
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

v 20

NY 14–15/5 -18. GPCERT SAS 13&14 ORTHOPEDICS FORELIMB AND HINDLIMB, Greve, Danmark.
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

17–18/5 -18. 5TH WORLD CONGRESS ON TARGETING INFECTIOUS DISEASES – TARGETING PHAGE & ANTIBIOTIC RESISTANCE CONGRESS, Florens, Italien.
Info: www.tid-site.com,
contact@tid-site.com

v 21

NY 22–23/5 -18. GPCERT SAM&S 23&24 OPHTHALMOLOGY, Greve, Danmark.
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

NY 24–25/5 -18. GPCERT SAM&S 23&24 OPHTHALMOLOGY, Greve, Danmark.
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

NY 25–26/5 -18. GPCERT SAM&S 19&20 CARDIOTHORACIC MEDICINE & SURGICAL ONCOLOGY, Vantaa, Finland.
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

v 22

NY 30/5–2/6 -18. XVIII MIDDLE-EUROPEAN BUIATRICS CONGRESS, Eger, Ungern.
Arr: Hungarian association for buiatrics.
Info: www.mbuiatrikus.org/showpage.php?azon=hirek&clang=en

v 23

NY 7–9/6 -18. ALL ABOUT THE SEIZURES ... WITH A LOT ABOUT THE BRAIN, Greve, Danmark. Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

v 24

NY 12–13/6 -18. GPCERT SAM&S 15&16 ANAESTHESIA & ORAL AND PHARYNGEAL SURGERY, Greve, Danmark.
Arr: Evidensia Academy.
Info: www.evidensiaacademy.com

v 25

22–25/6 -18. 5TH INTERNATIONAL ONE HEALTH

CONGRESS, Saskatoon, Kanada.
Arr: The One Health Platform and the University of Saskatchewan.
Info: www.onehealthcongress.com

v 35

NY 28/8–1/9 -18. WORLD BUIATRICS CONGRESS 2018, Sapporo, Japan.
Arr: World association for buiatrics.
Info: <http://www.wbc2018.com/>

v 39

NY 26–27/9 -18. ORTHOPAEDIC REHABILITATION OF THE EQUINE ATHLETE, nära Oslo, Norge.
Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com

Smådjursveterinär sökes

Är du kanske trött på storstadslivet och tempot i storstan, eller vill du helt enkelt uppleva mera av natursköna Gotland året runt? Ta nu chansen att söka dig hit till vår vackra ö.

DINA PERSONLIGA EGENSKAPER: Som person är du ambitiös, engagerad och strukturerad. Du har för vana att alltid föra en professionell, god dialog med hög servicegrad med våra djurägare och patienter. Den viktiga egenskapen är rätt attityd; du är en utförare och en problemlösare som får saker gjorda och som älskar att jobba med djur och dess ägare. Vi ser att du trivs med att jobba självständigt, men även har en stor förmåga att jobba i team.

VI FINNS I VISBY och har en klinik med stor kapacitet. Vi har idag eget lab, digitalröntgen samt dentalröntgen, ultraljud och gasanestesi. Vi försöker hela tiden att utveckla oss själva samt uppdatera kliniken med de bästa arbetsredskapen. Våra hundfysioterapeuter hjälper våra veterinärer med den viktiga rehabiliteringen. Kliniken har ett friskvårdscenter med bassäng, WaterTreadMill, laser samt vibrationsplatta. Under samma tak har vi även en djurvänlig Bistro samt en väl sorterad zoofackhandel. Kliniken bedriver ingen jourverksamhet men har helgöppet.

VI SÖKER JUST NU *DIG* som önskar jobba i ett team med blandad erfarenhet. I din ansökan beskriver du dina tidigare erfarenheter. Vi har två platser lediga och tjänstgöringsgraden kan diskuteras. Tillträde och lön enligt överenskommelse. Intervjuer sker löpande, första kontakt efter ansökan kan ske via distansmedia t ex skype. Krav: Svensk veterinärlegitimation och goda kunskaper i svenska.

Kolla gärna vår hemsida www.gotlandssmadjursklinik.se

Kontaktperson:

Isabella Gardelin, 0498-296288 eller info@gotlandssmadjursklinik.se

noterat

Djurhälsa och djurvelfärd hos ekologiska värphöns

Ekologiska värphöns har möjlighet till en bättre djurvelfärd än höns som hålls i inredda burar eller frigående inomhus. Dock löper de ökad risk att drabbas av parasiter och fjäderplockning och andra hackningsproblem. För att identifiera riskfaktorer för hälso- och velfärdsproblem hos ekologiska värphöns inom EU genomförde bland andra SLU-forskare projektet "Healthy hens", finansierat av forskningsprogrammet CORE Organic II.

Data samlades in från 120 ekologiska värphönsbesättningar i åtta europeiska länder. Vid gårdsbesök gjordes intervjuer med äggproducenterna för att samla information om gården och hönorna. Dessutom undersökte forskarna djurens hälsa och tog parasitprover.

Spolmask (*Ascaridia galli*) var den vanligaste inälvsparasiten i alla länder. I den statistiska analysen fann man att ju fler timmar hönorna hade tillgång till utevistelse, desto lägre var förekomsten av spolmask. Inga andra skötsel- och inhysningsfaktorer hade statistiskt signifikant påverkan på parasitförekomsten.

Risken för fjäderhackning och sårskador minskade om hönorna fick foder med högre proteinhalt, om de kunde vara utomhus

Foto: JOHAN BECK-FRIS

Ekologisk värphönsbesättning. I studien fann forskarna att ju fler timmar hönorna hade tillgång till utevistelse, desto lägre var förekomsten av spolmask.

längre tid varje dag och om lantbrukaren var noggrann med skötseln av ströbädden.

Projektet visade att djurhälsa och djurvelfärd kan förbättras i ekologiska värphönsbesättningar genom ändrad utfodring och skötsel.

Källa: Forskningsnyheter från SLU, december 2017. ■

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
KATJA PUUSTINEN	072-748 78 98
Vice ordförande	
1:E BJÖRN GAMMELGÅRD	070-604 67 17
2:E TORKEL EKMAN	070-375 99 42
Ledamöter	
IDA BRANDT	073-381 09 55
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
NINNIE LÖFQVIST	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Tf ordförande	Telefon
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
Vice ordförande	
VAKANT	
Sekreterare	
ELIN NORBERG	070-359 91 75
Kassör	
SHWAN KAREEM	070-798 68 68
Ledamöter	
ULRIKA LIND	073-354 53 38
ÅSA LUNDGREN	070-236 60 59
ANDERS SANDBERG	070-549 05 30

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	070-796 94 74
Sekreterare	
VAKANT	
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
TVÅ VAKANTA POSTER	

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande
TORKEL EKMAN
Vice ordförande
VAKANT
HANNA BREMER
ERIKA CHENAI
ANNELIE ENEROTH
BENGT ERIKSSON
LENA MALMGREN
MATS SCHARIN

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BENGT ERIKSSON
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
MATS SCHARIN
Sekreterare
PAULINA LINGERS

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAI
Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ANNELIE ENEROTH
Sekreterare
TILDA BÖRJESSON

En ovanlig djurägare

SOM VETERINÄR hamnar man ibland i spännande och oväntade situationer. Det kan röra sig om ovanliga djur och ibland är deras ägare också ovanliga.

Keith Barnett var veterinärprofessor i Cambridge och en populär föreläsare i ögonsjukdomar i Sverige på 1970- och 1980-talen. Jag ville vidareutbilda mig i ämnet och fick komma till Veterinary College i Cambridge. Under två veckor följde jag där undervisningen i oftalmologi. En fredag undrade professorn om jag ville följa med honom på uppdrag under lördagen. Han skulle undersöka en häst som hade ett rinnande öga. Ägarens egen veterinär hade kontaktat professor Barnett. Jag tyckte det var intressant med en sjukresa på den engelska landsbygden och tackade ja till inbjudan.

”Vi ska till en häst som finns i Sandringham. Vet du var det är?”, undrade han under resan. Jag hade hört namnet men visste inte mer. ”Ägarens veterinär vill att jag undersöker hästens öga”, fortsatte Barnett.

När vi kom fram möttes vi endast av veterinären. I efterhand har jag funderat på att det inte fanns några säkerhetsvakter som kollade vilka vi var.

Vi körde fram till stallet. I en box stod ett sto med ett rinnande öga. Sköterskan och jag fick hålla i grimman. Barnett bedövade ögat och lyfte upp tredje ögonlocket. På hornhinnan satt ett fröskalet. Det spolades bort. Fröskalet hade orsakat ett sår på hornhinnan. Just då hördes steg och hundskall från några welsh corgihundar. Hästens ägare och en person till kom fram till hästboxen. Där stod jag med drottning Elizabeth och prinsessan Anne på en armlängds avstånd.

Professor Barnett förklarade vad det var för problem med hästens öga och hur det skulle behandlas. Därefter bjöds professorn in till vidare samtal och kanske till en kopp te. Sköterskan och jag fick vänta kvar i stallet.

LARS-ERIK KÄNGSTRÖM

PERSONNOTISER

Födelsedagar i februari 2018

Den veterinär som inte önskar få sin bemarkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två och en halv månader före födelsedagen.

ULRIKA NORDWALL, Kolbäck, 50 år den 5/2

HÅKAN BJÖRKLUND, Svartsjö, 70 år den 7/2

MARTIN PEGADO, Örebro, 50 år den 7/2

JACK ODISHO, Södertälje, 60 år den 8/2

MARGARETA PETTERSSON, Sundsvall, 80 år den 9/2

GEORG BRÄNNLAND, Visby, 90 år den 10/2

BO EBERHARDSON, Kalix, 70 år den 14/2

GUNNAR ANDERSSON, Kristinehamn, 80 år den 15/2

LARS BÄCKLUND, Vikarbyn, 95 år den 16/2

SAM PAULSON, Bromma, 80 år den 16/2

LENNART RÅDBERG, Köping, 80 år den 16/2

ERIK EHNVAL, Linköping, 50 år den 16/2

BENGT JOHANSSON, Falkenberg, 60 år den 22/2

LARS ERIC HELLSTRÖM, Kalmar, 80 år den 23/2

KJELL WESTIN, Sundsvall, 95 år den 27/2

ANITA LEIDEMAN, Malmö, 60 år den 28/2

KERSTIN STYMNE, Stjärnsund, 70 år den 29/2

- Har du ITP?
- Är du medlem i veterinärförbundet?
- PTK Rådgivningstjänst rekommenderar – du bestämmer
 - placering
 - om du blir sjuk
 - efterlevnadsskydd

En rådgivare du kan lita på

PTK Rådgivningstjänst ger oberoende rådgivning om din tjänstepension till dig som är ITP-försäkrad och medlem i veterinärförbundet. Din arbetsgivare betalar in pengar till din tjänstepension ITP. Du påverkar själv hur pengarna ska användas.

Rådgivningstjänsten är kostnadsfri och PTKs lojalitet ligger bara hos de förbundsmedlemmar som använder tjänsten. PTK säljer inga försäkringar och får ingen provision. PTKs uppgift är helt enkelt att hjälpa dig att fatta kloka beslut utifrån din ekonomi, din familiesituation och dina önskemål.

Gå in på PTK Rådgivningstjänst redan idag:
<https://secure.radgivningstjanst.se/>

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Box 12 709
 112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7
 TELEFON: 08-545 558 34
 TELEFAX: 08-545 558 39
 HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:
 JOHAN BECK-FRIIS
 ansvarig utgivare & chefredaktör
 TELEFON: 08-545 558 33
 MOBIL: 070-717 73 25
 E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON
 journalist
 TELEFON: 08-545 558 32
 E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM
 redaktionssekreterare, annonser
 TELEFON: 08-545 558 34
 E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
 layout
 TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
 E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
 tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSPLAN 2018

Nr	UTGIVNING	ANNONS-STOPP	MANUS-STOPP
1	23 JAN	19 DEC -17	12 DEC -17
2	13 FEB	23 JAN	16 JAN
3	13 MAR	20 FEB	13 FEB
4	17 APR	20 MAR	13 MAR
5	15 MAJ	17 APR	10 APR
6	5 JUNI	15 MAJ	8 MAJ
7-8	3 JULI	7 JUNI	31 MAJ
9	4 SEP	14 AUG	7 AUG
10	25 SEP	4 SEP	28 AUG
11	23 OKT	2 OKT	25 SEP
12	20 NOV	30 OKT	23 OKT
13	18 DEC	27 NOV	20 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING
 Prenumerationspris 2018 (för icke medlemmar)
 Sverige: 1310 kronor + moms.
 Europa: 1660 kronor + moms i EU.
 Utanför Europa: 1810 kronor.

Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2016
 – 3 600 EX

NYHET!

2 nya Indikationer:

DEMODEX

ÖRONSKABB

SKYDDAR ÄVEN MOT:

Fästingar

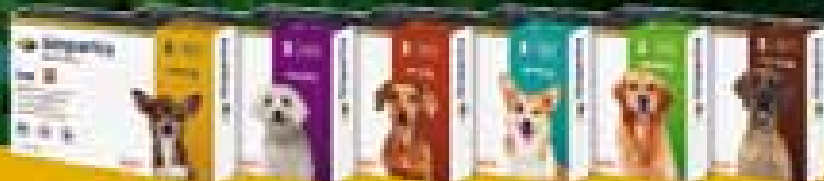
Läppor

Öronskabb

**TUGGTABLETT MED
LIVSDESMARK**

Simparica® (sarolaner) tuggtablett, medel mot ektoparasiter för systemiskt bruk. R, fästskabbwer. För behandling mot fästingar, loppor, rikskabb, öronskabb och demodex hos hund. R, särskilda varningar: Förstärkt makt börja att på viddpunkt för att exponera för sarolaner. Därför kan risken för överdosering av sarolaner i paracetamolpreparat inte utelämnas. Särskilda försiktighetsåtgärder vid användning: Värre yngre än 2 veckor och/eller hundar som väger mindre än 1,5 kg behandlas i enlighet med anvisning veterinärs nytta/risksbedömning. Biverkningar: Måla övergående gastrointestinala biverkningar och övergående neurologiska störningar har observerats i mycket sällsynta fall. Användning under dräktighet och laktation: Sarolaner av detta veterinärmedelens läkemedel har inte fastställts under undersökning och laktation, använd endast i enlighet med anvisning veterinärs nytta/risksbedömning. Fästskabbwer: Varje förpackning innehåller 3 tuggtabletter om 5 mg, 10 mg, 20 mg, 40 mg, 80 mg eller 100 mg. Seaste överpry av produktresumé. 307740-02. För mer information se www.fas.se

zoetis

equilis prequenza te

HELVIRUSVACCIN
MOT HÄSTINFLUENSA
OCH TETANUS

HELVIRUSVACCIN INNEHÅLLER:

Interna antigen

Matrix

M2-protein

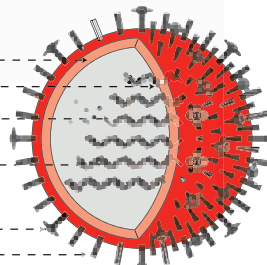
RNA

Nukleoprotein
och polymeras

Externa antigen

Neuraminidas

Hemagglutinin

FLERA SKÄL ATT VÄLJA EQUILIS® PREQUENZA/-TE

- Helvirusvaccin – presenterar både interna och externa virusantigen för immunsystemet.¹⁻²
- Uppdaterad stam – clade 1 (South Africa/04/2003) – en av OIE rekommenderad stam.³
- Dokumenterad effekt mot aktuella cirkulerande stammar (clade 1 & 2).⁴⁻⁶
- Valmöjlighet – hästinfluensavaccinet som finns i både förfyllda sprutor⁷ och injektionsflaskor.

REFERENSER

1. Couch RB, et al. *J Inf Diseases*, 2013, 207:974-980.
2. Geeraerdt F, et al. 2008, *PLOS Pathogens*, 4, 1-8.
3. OIE Bulletin, 2017-2, 86-87.
4. Pouwels H, et al. *Vet. Rec.*, 2014, doi: 10.1136/vr.101993.
5. MSD Animal Health. Report 2011;10R/0179.
6. Paillot R, et al. 2016, *Proc. BEVA Congress*, p. 96.
7. Makwana S, et al. *Int J Pharma Investig.* 2011;1:200-206.

Equilis® Prequenza, injektionsvätska, suspension, för häst, i.m. injektion. För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa. Equilis® Prequenza Te, injektionsvätska, suspension, för häst, i.m. injektion. För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa och tetanus. Senaste översyn av produktresuméer: 2013-04-10. Receptbelagda läkemedel. För mer info: www.fass.se.

